

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.95/2021/51. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2022. április 20. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és a 2022. május 4. napján tartott nyilvános ülésen kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2020. december 15. napján kelt 19.B.1341/2016/200. számú ítéletét

Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja,

Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. és Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

A Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. vádlottak terhén megállapított költségvetési csalás büntette minősítése köréből a bűnszervezetben elkövetésre utalást mellőzi, ugyanakkor a halmazati büntetést velük, mint bűnszervezetben elkövetőkkel szemben tekinti kiszabottnak.

A Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 3 (három) évre enyhíti, végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

A Terhelt2 II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 2 (két) év 6 (hat) hónapra enyhíti, végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

A Terhelt3 III. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 2 (két) évre enyhíti, végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

A Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 (egy) év 6 (hat) hónapra enyhíti, végrehajtási fokozatát fogházban állapítja meg.

Az Terhelt5 V. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 (egy) évre enyhíti, végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

A Terhelt7 VII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést 300 (háromszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 1500,- (ezeröttszáz) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 450.000,- (négy százötvenezer) forint pénzbüntetés megfizetésére 10 (tíz) havi részletfizetést engedélyez.

Egy havi részlet összegét 45.000 (negyvenötezer) forintban állapítja meg. Az első havi részlet összegét 2022. július 10. napjáig, a további részleteket minden hónap 10. napjáig kell megfizetnie.

Ha az elítélt egy havi részlet megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést vagy meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az egyéb érdekelt11-vel szemben elrendelt vagyonek KobzAs tárgyát képező pénzösszeget az bank2-nél vezetett bankszámlaszám3 számú bankszámlán kezelik.

A egyéb érdekelt10-vel szemben elrendelt vagyonek KobzAs tárgyát képező összeget az bank2-nél vezetett bankszámlaszám4 számú bankszámlán kezelik.

Az egyéb érdekelt9-vel szemben elrendelt vagyonek KobzAs tárgyát képező összeget az bank2-nél vezetett bankszámlaszám5 számú bankszámlán kezelik.

A bűnjelekre vonatkozó rendelkezést akként változtatja meg, hogy a 13. sorszám alatti okiratok és a 14. sorszám alatti bélyegző, a 34. sorszám alatti további bélyegzők, a 81. és 83. sorszám alatti külső winchesterek iratok közötti kezelését rendeli el a lefoglalás megszüntetése mellett. A 71-75. sorszám alatti bűnjelek egyéb érdekelt18. részére történő kiadását mellőzi.

Megállapítja, hogy az elsőfokú eljárás során további 494.252 (négy százkilencvennégyezer-kétszázötvenkét) forint bűnügyi költség merült fel, melyet az I., II., III., IV., V. és VII. r. vádlott egyetemlegesen köteles az államnak megfizetni.

Terhelt1 lakcíme ként a cím2 alatti címet tünteti fel, az ítéletben a lakóhelyeként megjelölt cím a kézbesítési címe és tényleges tartózkodási helye is.

Az I. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: igazolvány szám

Terhelt4 IV. r. vádlott lakcíme helyesen cím5 szám, mely a kézbesítési címe is, tényleges tartózkodási helye cím34

Terhelt5 V. r. vádlott vonatkozásában feltünteti, hogy ismeretlen helyen tartózkodik.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. és Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban az V. r. vádlott kirendelt védőjének díjával felmerült 41.640 (negyvenegyezer-hatszáznegyven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A VI. r. vádlott kirendelt védőjének díjaként 42.010 (negyvenkétezer-tíz) forint bűnügyi költség merült fel.

Az ítélet hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító rendelkezésével szemben az ügyészség és Terhelt6 VI. r. vádlott a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Kúriához címezve a Fővárosi Ítéltáblánál jelenthet be fellebbezést.

Egyebekben az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] Az elsőfokú bíróság a 2020. december 15. napján kelt 19.B.1341/2016/200. számú ítéletében Terhelt1 I. r. vádlott bűnösségét felbujtóként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 3 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 4 év - gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, a gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve a felügyelő bizottságának tagja - foglalkozástól eltiltásra, valamint 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az I. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből kizárta. Az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte.

[2] Terhelt2 II. r. vádlott bűnösségét felbujtóként, bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 3 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A II. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárta. A II. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte.

[3] Terhelt3 III. r. vádlott bűnösségét bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és

folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 4 év - gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, a gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve a felügyelő bizottságának tagja - foglalkozástól eltiltásra, valamint 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A III. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből kizárta. A III. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte. Vele szemben 1.400.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

[4] Terhelt4 IV. r. vádlott büntetőjogi felelősségét bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettségében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 2 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A IV. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárta. Vele szemben 1.050.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

[5] Terhelt5 V. r. vádlott bűnösségét bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettségében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 3 év -gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, a gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve a felügyelő bizottságának tagja- foglalkozástól eltiltásra, valamint 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az V. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárta. Vele szemben 1.050.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

[6] Terhelt6 VI. r. vádlott bűnösségét bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntettségében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont) és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat-felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. Ezért öt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 3 év -gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, a gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve a felügyelő bizottságának tagja- foglalkozástól eltiltásra, valamint 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A VI. r. vádlottat a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből kizárta. Vele szemben 700.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

[7] Terhelt7 VII. r. vádlott bűnösségét bűnszervezetben részvétel büntettségében (Btk. 321. § (1) bekezdés) állapította meg és ezért öt 1 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Rendelkezett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról és vele szemben 50.000 forint erejéig vagyonekobjást rendelt el.

[8] Rendelkezett az elrendelt zár alá vétel feloldásáról, a bűnjelekről és az eljárás során felmerült bünygi költség összegéről és annak viseléséről.

[9] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség az I., II., III., IV., V. és VI. r. vádlottak terhére büntetésük súlyosítása végett jelentett be fellebbezést.

[10] Terhelt1 I. r. vádlott védője elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése, másodlagosan felmentés végett, harmadsorban a bünszervezeti elkövetés megállapításának mellőzése és a kiszabott büntetés enyhítése céljából, Terhelt2 II. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodsorban enyhítésért, Terhelt3 III. r. vádlott védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért és a vagyonek Kobzás, valamint a bűnügyi költségben marasztalás mellőzéséért, Terhelt4 IV. r. vádlott védője enyhítésért, Terhelt5 V. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodsorban enyhítésért és a viselni rendelt bűnügyi költség mérsékléséért, Terhelt6 VI. r. vádlott elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért, védője felmentés érdekében, Terhelt7 VII. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett.

[11] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf. 190/2021/7. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a vádlotti és védői fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

[12] Álláspontja szerint az ügy tanácsülésen történő másodfokú elbírálásának feltételei fennállnak, bejelentette, hogy az esetleg kitűzésre kerülő nyilvános ülésen nem vesz részt.

[13] Utalt arra, hogy a bejelentett védelmi fellebbezések tartalmára figyelemmel a felülbírálat a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdése alapján teljeskörű. Az első fokon eljáró bíróságnak az ügy tárgyalása során a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta, eljárási szabálysértést nem követett el.

[14] A vád tárgyává tett cselekmény elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta és valamennyi bizonyítékot értékelési körébe vont, a tényállás mentes a Be. 592. § (2) bekezdésében foglalt megalapozatlansági okoktól, ezáltal az a másodfokú eljárásban is irányadó.

[15] A bíróság az ügyben releváns történéseket a megvizsgált bizonyítékok alapján irathűen rögzítette, mérlegelése során a megállapított tényekből okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére. Az egyes bizonyítékok tartalmát egymással maradéktalanul összevetve vizsgálta. A tényállás alapját az ítélet [54] pontjában felsorolt bizonyítékok képezték azzal a pontosítással, hogy a felsorolásban a titkos információszerezés helyett titkos adatszerezés során beszerezett bizonyítékok értendők az ítélet [126]-[127] pontjaiban kifejtettek, továbbá annak alapján, hogy az ügyben a nyomozás elrendelésére 2014. február 5. napján került sor és ezt követően folytak az engedélyezett telefonlehallgatások.

[16] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, részletesen kifejtette, hogy milyen adatokra, tényekre, körülményekre alapozta a büntetőjogi felelősség vizsgálatát, azokról helytálló következtetéseket vont le a bűnösség tekintetében. A megállapított tényállás alapján a cselekmények jogi minősítése és az elkövetői alakzatok megállapítása is törvényes.

[17] A VII. r. vádlott kivételével azonban tévedett a törvényszék a büntetések kiszabásakor, a további vádlottak büntetései a büntetés célokat nem kellő mértékben szolgálják. Az enyhítő szakasz alkalmazását még a jelentősebb időmúlás sem indokolja a bünszervezetben történt elkövetésnek a büntetési tétel emelésére vonatkozó szabályaira is figyelemmel. A VII. r. vádlott büntetése kellően méltányos, enyhítése ellenkezne a büntetés célokkal.

[18] Az ítélet egyéb rendelkezéseit és a bizonyítási indítványok elutasításának indokait törvényesnek tartotta.

[19] Mindezek alapján az ítélet megváltoztatására tett indítványt, oly módon, hogy az I-VI. r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések tartamának felemelését kérte, az V. és VI. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének végrehajtási fokozatát fegyházban indítványozta megállapítani és a felemelt szabadságvesztés büntetések tartamához kérte igazítani a közügyektől eltiltás mellékbüntetések tartamát is, azt súlyosítva, egyebekben az ítélet helybenhagyását kérte.

[20] Az I. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a Be. 609. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott okokból történő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

[21] Másodlagosan annak a Be. 592. § (2) bekezdése szerinti megalapozatlanság miatt a megváltoztatását és Terhelt I. r. vádlott felmentését indítványozta az ellene emelt vád alól mindkét terhére rótt bűncselekmény tekintetében elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában.

[22] Harmadlagosan ugyancsak az ítélet megalapozatlanságára hivatkozott a bünszervezeti elkövetés megállapítása kapcsán, ennek mellőzését és az I. r. vádlottal szemben a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[23] A hatályon kívül helyezés indokolása során hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárás során szakértői igazságügyi szakértő meghallgatását követően bizonyítási indítványt terjesztett elő az egyéb érdekelt¹² könyvelését végző egyéb érdekelt²⁹ megkeresése végett, hogy valamennyi, az egyéb érdekelt¹²⁴-hoz kapcsolódó rendelkezésre álló irat kerüljön beszerzésre. Ugyancsak kérte az egyéb érdekelt¹²⁴-val szerződéses kapcsolatban álló logisztikai központ, a egyéb³ megkeresését is az I. r. vádlott cseh cégéhez kapcsolódó szállítólevelek, számlák, szerződések megküldése végett, hogy e cég további gazdasági társaságokkal való kapcsolatát igazolni lehessen. Ezen iratanyagok beszerzését követően pedig indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság az iratokat bocsássa az igazságügyi szakértő rendelkezésére, hogy azok alapján a szakértői véleményt ismételten kiegészíthesse.

[24] A törvényszék az indítványait a 199-I. számú végzésével mint szükségtelent elutasította, és annak indokát a [114] bekezdésben rögzítette.

[25] Az elsőfokú bíróság azonban a védői álláspont szerint az általa előterjesztett kérelmeket tévesen értelmezte, ugyanis azok egyáltalán nem azt a célt szolgálták, hogy a

Terhelt1 I. r. vádlott által vezetett és egyébként valóban soha, senki által nem vitatottan legálisan működő gazdasági társaság tevékenységét igazolják, hanem azt, hogy a számítástechnikai termékek helységi11ből a egyéb3 telephelyről történő szállítását nem védence végezte, melyet a beszerezni kért iratok egyértelműen alá is támasztanak, melyek egyben a szakértől szakértő által készített szakvélemény szempontjából is relevanciával bírnának, illetve azt, hogy védence más gazdasági társasággal is kapcsolatban állt. Mindezekre figyelemmel ezen érvelése szerint az indítványokat az elsőfokú bíróságnak teljesítenie kellett volna, mivel azok eredménye a tényállás teljeskörű feltárása, illetve az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapíthatósága szempontjából kiemelkedően fontos. E körülményeknek az ítélet hatályon kívül helyezéséhez és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasításához kell vezetniük azzal a felhívással, hogy az elsőfokú bíróság az előzőekben hivatkozott indítványokban foglaltakat teljesítse.

[26] Abban az esetben, ha az ítéltábla ezen álláspontjával nem értene egyet, indítványozta, hogy a másodfokú bíróság térjen át a nyilvános ülésről tárgyalásra, és az előzőekben kifejtettek tisztázása érdekében az indítványainak adjon helyt és a hiányolt bizonyítást folytassa le.

[27] Az ítélet megváltoztatására irányuló indítványa körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás – mivel a törvényszék ugyan lefolytatta a bizonyítási eljárást, viszont teljeskörűen nem értékelte a bizonyítékokat - részben felderítetlen maradt. A megállapított tényállás több esetben ellentétes is a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre, többször helytelenül és iratellenesen következtetett, téves továbbá az elsőfokú bíróságnak a bünszervezet kapcsán kifejtett álláspontja is, csakúgy, mint az I. r. vádlott bűnösségére levont következtetése.

[28] Hangsúlyozta, hogy nem kívánja a bizonyítékokat felülvizsgálni, viszont mindenképpen szükséges azokra tényszerűen nyilatkozni és azokat egymással iratszerűen összevetni, úgy, ahogyan azt álláspontja szerint azt az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna tenni.

[29] E körben utalt arra, hogy az I. r. vádlott a nyomozás során nem tett vallomást, viszont azon kihallgatásai alkalmával, amikor vele gyanúsítást, vagy gyanúsítás módosítást közöltek, minden egyes alkalommal panasszal élt, tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését.

[30] 2017. január 18. napján kelt írásbeli vallomásában – mely vallomást az eljárás során tett észrevételeivel mindvégig következetesen fenntartott – részletesen nyilatkozott a személyi körülményei, a vele szemben előterjesztett vád, az ügyben érintett gazdasági társaságok és személyek vonatkozásában, valamint részletes nyilatkozatot tett a 2014. február utáni eseményeket illetően.

[31] Az I. r. vádlott írásbeli vallomásában cáfolta a vádirat és az ítélet azon tényállítását, hogy előzetes elhatározást követően ő megállapodott volna Terhelt2 II. r. vádlottal abban, hogy egy, az irányításuk alatt szervezetten működő fiktív cégláncolatot hoznak létre, melynek célja az lett volna, hogy az egyéb érdekelt9. által végzett értékesítés

után fizetendő áfát fiktív belföldi beszerzési számlákkal csökkentve, jelentős árelőnyre tegyenek szert a versenytársakkal szemben.

[32] Álláspontja szerint mind a főügyészségnek, mind pedig az elsőfokú bíróságnak az előzőekben hivatkozott -egyébként az egész vádiraton és ítéleten átívelő- tényállítása csupán feltételezéseken alapul, olyan feltételezéseken, amelyeknek semmilyen valóságalapja nincs, illetve amelyekre az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló személyi-, tárgyi- és egyéb bizonyítékokból, még a távoli logika szabályai alapján sem vonhatott volna le következtetést.

[33] Utalt arra is, hogy védence büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából egyébként a 2013 júniusát megelőző időszak e céget érintően nem is bírhat relevanciával.

[34] Terhelt3 III. r. vádlott vallomása alapján, melyben hangsúlyozottan védence mindösszesen két mondatban került megemlítésre, nem lehet kétséget kizáró megállapítást tenni olyan körülményekre, mint amelyet az ítéleti tényállás tartalmaz.

[35] Hangsúlyozta, hogy védence az egyéb érdekelt9. képviselőjében nem jelent meg a megrendelő cégeknél, szállítást nem végzett, ezért iratellenesnek és a rendelkezésre álló adatokkal ugyancsak teljes egészében ellentétesnek vélte az elsőfokú bíróságnak azon megállapítását is, mely szerint a hivatkozott tanúk tanú4, tanú10, tanú12 egymástól függetlenül, következetesen állították, hogy védence jelent meg a végső eladók raktáraiban, illetőleg üzlethelyiségeiben, és szerepet játszott a számítástechnikai eszközök szállításában, melyek alapján az elsőfokú bíróság védence védekezését e tekintetben sem tudta elfogadni. Érvelése szerint e tanúk egyike, soha egyetlen alkalommal nem mondta az eljárás során azt, hogy védence 2013-2014 februárja között bármikor is megjelent volna náluk. Vitán felül áll, hogy említést tettek róla, viszont őt sohasem, mint az egyéb érdekelt9. képviselőjében eljáró személyt jelölték meg, egyebekben pedig eljárását sem az előzőekben hivatkozott időszakra datálták.

[36] Az egyéb érdekelt11. és a egyéb érdekelt10 alapításához az I. r. vádlottnak nem volt köze, ezt védence az írásbeli vallomásában leszögezte, illet, kétséget kizáróan a rendelkezésre álló további bizonyítékok, így a II., IV., V. és VI. r. vádlottak vallomásai alapján sem lehetett volna megállapítani, ez szintén csak feltételezés a törvényszék részéről, mint ahogy az is, hogy e cégek az ő irányítása alatt működtek volna.

[37] A 2014. február eleje utáni események kapcsán megjegyezte, hogy a IV. és V. r. vádlottak bejelentésben rögzített nyilatkozata a pénz eltűnése tekintetében nem fedí a valóságot, a bejelentésnek egyetlen célja volt csupán, az, hogy saját maguk tevékenységét leplezve, másra tereljék a gyanút.

[38] Azt nem vitatta, hogy az I. r. vádlott 2014 februárjában személyesen találkozott a IV. és V. r. vádlottal. E találkozó alkalmával védence számára egyértelművé vált, hogy Terhelt4 és Terhelt5 vádlottakat senki nem rabolta ki, hanem ők egyszerűen ellopták a pénzt, mégsem tudott másban, csak üzleti megoldásban gondolkodni. Ekkor abban maradtak, hogyha ők valóban rendezni akarják a helyzetet és nem akarják az I. r. vádlottat és az egyéb

érdeketl24-t pénzügyileg nagyobb bajba sodorni, mint amilyenbe már így is sodorták, úgy biztosítsanak ellenőrzést a működésük felett. Ezt az I. r. vádlott azért kérte tőlük, hogy cége tartozását ki tudja egyenlíteni.

[39] Az kétségtelen, mint amit az ítélet [144] pontja rögzít, hogy védencének érdeke fűződött ahhoz, hogy a IV. és V. r. vádlott által eltulajdonított pénz meglegyen, viszont hangsúlyozandó, hogy nem amiatt, mint amire az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott, hogy az állítólagos cégláncolat működésének elengedhetetlen feltétele volt, hogy a meglévő összeg befizetésre és átutalásra kerüljön, inkább azért, mert neki, a cégének volt egy nyitott számlája, amelyet rendeznie kellett a egyéb érdekelt24. felé.

[40] Az I. r. vádlott e körben tett állításait tanú17 és tanú18 tanúk is alátámasztották, megerősítették, hogy volt hitelkerete az I. r. vádlott cégének, védenca szavahihető volt, olyat pedig soha nem mondott, hogy 40 milliós tartozása lett volna a szlovák cég felé.

[41] Az I. r. vádlott írásbeli vallomásában, valamint a 2017. június 9. napján tett észrevételében cáfolta, hogy az egyéb érdekelt11-hez, valamint az egyéb érdekelt9-hez kapcsolódóan bárkit is arra utasított volna, hogy a kiállított számlákat tanú1 könyvelőnek adják át, illetve, hogy olyan elvárást támasztott volna tanú1 felé, hogy jelezze részére, amennyiben az átadott számlák alapján az adott adóbevallási időszakban 100.000 forintot meghaladó áfa fizetési kötelezettség jelentkezne, mely elvárása azt célozta, hogy ő gondoskodni tudjon arról, hogy tanú1 könyvelő által meghatározott összegben fiktív belföldi beszerzési számlák rendelkezésre álljanak.

[42] Védenca e körben tett vallomásait, észrevételét alátámasztja, egyben az ítéleti tényállást cáfolja Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r., Terhelt6 VI. r. vádlottak nyomozás során tett vallomásai, valamint tanú1 tanú 2017. június 9. napján a törvényszék másik tanácsa előtt tett vallomása, mely tanú bírósági vallomásában bizonytalanság egyáltalán nem volt, olyat nem mondott, hogy az I. r. vádlottnak a kérdéses cégek könyvelésben bármilyen szerepe lett volna.

[43] Az ítélet [135]-[137] pontjában az elsőfokú bíróság által felhívott titkos adatszerzés, valamint titkos információgyűjtés adatai alapján álláspontja szerint védenca büntetőjogi felelősségére ugyancsak nem vonható le semmiféle következtetés, hiszen a titkos adatszerzés 2014. február utáni időszakra datálódik, a [137] pontban rögzített titkos információgyűjtés kapcsán pedig az elsőfokú bíróság egy olyan gazdasági társaságra (egyéb érdekelt14.) hivatkozott, amely a vádiratban még csak említés szintjén sem szerepel. A 2014 februárjától 2014 áprilisáig megvalósított magatartásból pedig nem lehet bizonyosságokat megállapítani egy korábbi időszakra vonatkozóan.

[44] Az ítélet [45]-[47] bekezdésében foglaltak tekintetében arra hivatkozott, hogy Terhelt7 VII. r. vádlott vallomása alapján az rögzíthető, hogy védenca és Terhelt7 VII. r. vádlott között a kommunikáció mindösszesen abban merült ki, hogy védenca megküldte részére e-mailben az egyéb érdekelt12 által kiállított számlákat szkennelve, Terhelt7 VII. r. vádlott pedig az összeállított táblázatot visszaküldte részére, más tartalmú kapcsolattartás közöttük nem volt, ugyanis az egyéb érdekelt11., valamint a egyéb érdekelt10 kapcsán felmerülő kommunikáció — legyen az ügyfélkapu kód, vagy számlaadatok egyeztetése – minden egyes esetben Terhelt2 II. r. és Terhelt7 VII. r. vádlott között zajlott.

[45] Védencének nincs tudomása arról, hogy a 2013. június-december hónap közötti időszakban a egyéb érdekelt²⁴-től a egyéb érdekelt²³. által beszerzett számítástechnikai termékek, hogyan és milyen módon kerültek értékesítésre az Terhelt⁵ V. r. vádlott által képviselt egyéb érdekelt¹¹. részére, illetve hogy ezen számítástechnikai termékeket hogyan értékesítette tovább és milyen módon történt azok szállítása.

[46] Az I. r. vádlott által elmondottakat támasztja alá továbbá a egyéb érdekelt²³. képviselőjében eljáró tanú⁷ József tanú is, aki a nyomozás során nyilatkozott a egyéb érdekelt²³., valamint az egyéb érdekelt¹¹. között fennállt gazdasági kapcsolatra, melyhez azonban a tanú védencét egyáltalán nem tudta kötni. tanú⁷ tanú a 2015. május 15. napján fényképről történő felismerésre bemutatás alkalmával nem ismerte fel védencét.

[47] Az elsőfokú bíróság ítéletének ezzel kapcsolatban tett ellentétes állításait az I. r. vádlottnak a egyéb érdekelt²³-val való kereskedésben betöltött szerepét illetően így iratellenesnek tartotta, csak úgy, mint azt a megállapítást is, hogy az egyéb érdekelt¹² rögtön megalakulását követően azonnal vevőre lelt az egyéb érdekelt¹¹-ben. Védencének semmi köze ahhoz, hogy a számlák, hogyan és milyen tartalommal kerültek kiállításra, és hogy a központi költségvetésnek Terhelt⁵ és az egyéb érdekelt¹¹. tevékenységének eredményeként milyen összegű vagyoni hátránya keletkezett, ha keletkezett egyáltalán.

[48] Utalt arra is, hogy az igazságügyi könyvszakértő nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a befogadott számlák alakilag, tartalmilag is megfelelőek voltak-e az adólevonási jog alkalmazására, vagy sem, ezért az elsőfokú bíróság az ítélet [164] pontjában - ezen hiányosságot, mintegy pótolva- a TASZ során beszerzett adatok felhasználásával állapította meg, hogy a vádlottak és a hozzájuk kapcsolódó cégláncolat körébe tartozó gazdasági események fiktívek voltak. Az elsőfokú bíróság ezen megállapítása azonban nem foghat helyt a TASZ során beszerzett adatok kapcsán kifejtett álláspontja miatt, illetve azon okból kifolyólag sem, hogy egy szakértői bizonyítást megalapozottan nem pótolhat más bizonyítási eszköz.

[49] A bűncselekmények minősítése kapcsán vitatta a költségvetési csalás vonatkozásában az üzletszerűség megállapítását arra hivatkozással, hogy a törvényszék tévesen minősítette Terhelt³ III. r. vádlott cselekményét üzletszerűnek, tekintettel arra, hogy a költségvetési csalás tényállása olyan törvényi egységet képez, amely akár egymással össze nem függő cselekményeket olvaszt egyetlen bűncselekmény tényállásába. Az pedig, amit az elsőfokú bíróság az ítélet [193] pontjában rögzített, mely szerint Terhelt³ III. r. vádlottat védenca bármilyen összegű anyagi juttatásban részesítette volna, az általa korábban már részletesen kifejtettek miatt minden alapot nélkülöző tényállítás, ugyanis arra vonatkozóan adat az eljárás során nem merült fel, ahogyan arra sem áll rendelkezésre semmilyen objektív adat, hogy Terhelt³ III. r. vádlottat védenca bármely bűncselekmény elkövetésére eredményesen rábírta, felbujtotta volna.

[50] Ezen túlmenően vitatta a bünszervezetben történt elkövetés rögzítését is, hiányolta, hogy e körben bizonyítás felvételére nem került sor. Elemezte a bünszervezet fogalmának változásait, az új fogalmi elemekre, a hierarchikus szervezetségre és a konspirációra részletesen is kitért, hivatkozott a módosítás miniszteri indokolásában

foglaltakra és arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy az I. r. vádlott bünszervezetben, annak vezetőjeként követte volna el a terhére megállapított cselekményeket, mert e fogalmi elemek nem valósultak meg.

[51] A klasszikus hierarchikus felépítés, a vádlottak vonatkozásában jól elkülöníthető feladatmegosztásra vonatkozó irányító, irányított, vezető, vezetett, utasítást adó, utasított személyi kapcsolat nem ismerhető fel a jelen ügyben, így konkrétan az, hogy védence személyében volt egy döntéshozó vezető, akinek a kezében a szálak összefutottak és volt a többi vádlott, akik végrehajtói feladatokat láttak el.

[52] A konspiratív elkövetést megalapozó és annak megállapíthatóságát alátámasztó feltételek, így a kapcsolattartás leplezett módja, a fedőnevek használata, a kódolt nyelvhasználat, a személyes kapcsolattartás ismérvei jelen ügyben bizonyíthatóan szintén nem merültek fel, melyből adódóan a vádlottak magatartása, maximum egy összehangolt tevékenységének feleltethető meg, de a konspirációra jellemző, felderítést megakadályozó intézkedéseknek semmiképpen nem tekinthetők.

[53] Ezen túlmenően kifogásolta azt is, hogy nem rögzítette a törvényszék az egyéni tudattartalmat sem, azokat a körülményeket, amelyből védencének fel kellett volna ismernie, hogy a bűncselekmények elkövetése bünszervezet keretei között zajlik, ő ehhez társul.

[54] Az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezés körében kérte értékelni védence rendezett családi körülményeit, büntetlen előéletét, a bűncselekmények elkövetése óta eltelt igen jelentős időmúlást, valamint azt, hogy védence négy gyermek eltartásáról gondoskodik. E körben rögzíteni kívánta még, hogy a speciális prevenció szem előtt tartása mellett indokolatlan védence esetében végrehajtandó szabadságvesztést kiszabni, az I. r. vádlott vonatkozásában a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés is tökéletesen alkalmas arra, hogy őt visszatartsa attól, hogy bármikor is bűncselekményt kövessen el.

[55] A II. r. vádlott védője az általa bejelentett fellebbezést annak írásbeli indokolásában is fenntartotta. A jogorvoslati kérelem irányát azonban elsődlegesen hatályon kívül helyezésben és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításában jelölte meg, ennek alapjaként a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozott, mely szerint az elsőfokú bíróság a II. r. vádlott bűnösségének megállapítása kapcsán az indokolási kötelezettségének nem, vagy csak részben tett eleget a tényállást lényegesen befolyásoló és meghatározó körülmények, bizonyítékok tekintetében.

[56] Másodlagosan indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, mert azt megalapozatlannak tartotta amiatt, hogy a törvényszék a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett.

[57] Harmadlagosan pedig, amennyiben korábbi indítványait az ítéltábla nem osztaná, a II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[58] A költségvetési csalás törvényi tényállásának értelmezése kapcsán kifejtette, hogy e bűncselekmény törvényi tényállásának „aki költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart” fordulata kizárólag fordulata kizárólag abban a tekintetben értelmezhető amennyiben rendelkezésre áll egy természetes személy, akit az elkövető az általa kifejtett magatartással tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart. Álláspontja szerint kizárólag abban az esetben kerülhetne sor Terhelt2 II. r. vádlott felbujtóként történő bűnösségének megállapítására, ha egy más által képviselt társaság vonatkozásában ténylegesen zajlott volna adóellenőrzés, amelynek során revizorok (természetes személyek) jártak volna el, és a társaság által befizetendő adó mértéket alacsonyabb összegben állapították volna meg arra való tekintettel, hogy védené őket tévedésbe ejtette.

[59] A fentiekkel ellentétben azonban a II. r. vádlott, valamint a társaságok könyvelését végző tanúl az eljárás során egybehangzó nyilatkozatot tettek abban a tekintetben, hogy a társaság adóbevallását a jelen eljárásban kizárólag tanúként meghallgatott tanúl készítette el és nyújtotta be az adóhatóság részére, tekintettel arra, hogy ő rendelkezett a beküldéshez szükséges technikai feltételekkel és hozzáféréssel, az V. r. vádlott által rendelkezésre bocsátott iratok és megbízása alapján, melyekről nem derült ki, hogy pontosan azok mik is voltak. A II. r. vádlott felbujtói szerepe a megállapított tényállás alapján nem volt fellelhető, tanúl vallomásának értékelése pedig elmaradt a törvényszék részéről.

[60] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az adóhiány keletkezését az egyéb érdekelt9-hez és a III. r. vádlott, Terhelt3 cselekvőségéhez kötötte, annak ellenére, hogy a törvényszék által kirendelt igazságügyi könyvszakértő ezzel ellentétesen nyilatkozott. A könyvszakértő ugyanis kiemelte, hogy amennyiben a költségvetést vagyoni hátrány érte is, az az egyéb érdekelt11. működése körében keletkezett, nem pedig az egyéb érdekelt9. működése kapcsán. Ezen problémakört kiemelt jelentőségűnek tartotta, nemcsak azért, mert az egyéb érdekelt9. cselekvősége kapcsán amennyiben ténylegesen vagyoni hátrány keletkezett, akkor elkövetői körbe kellett volna vonni a egyéb érdekelt31 valamint a egyéb érdekelt18. ügyvezetőit is, mert akkor ők is fiktív számlát fogadtak be, hanem azért is, mert amennyiben az egyéb érdekelt9. tevékenysége keletkeztette a költségvetést ért vagyoni hátrányt, akkor legalább minimálisan ki kellett volna térni a egyéb érdekelt10 és az egyéb érdekelt11. e vagyoni hátrányban betöltött szerepére, azért is, mert a törvényszék a II. r. vádlott büntetőjogi felelősségét, elkövetői minőségét az egyéb érdekelt9. ügyvezetőjének, a III. r. vádlottnak a tevékenységéhez kötötte.

[61] Nem értett egyet a költségvetési csalás esetében az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapításával sem. Álláspontja szerint erre csak akkor van lehetőség, ha a törvényi egységbe foglalt bűncselekmények közül nem kizárólag egy elkövetése valósul meg és ezáltal a korábbi szabályozás alapján a bűncselekmények halmazatban történő megállapítása merülne fel, vagy az erre való törekvés igazolhatósága. Az ítéleti tényállásban foglaltak tükrében ez nem rögzíthető, mivel a korábban kifejtett jogalkotói akaratot érvényre kell juttatni és amennyiben ennek megfelelően járnak el, védené esetében megjelenik a törvényi egység, amelyről elmondható, hogy az egyetlen megfelelő lehetőség annak érdekében, hogy a jogalkotó tényleges akaratát megvalósuljon, mivel a több adóbevallási időszakra elkövetett cselekménye -jelen esetben - törvényi egységet képez. Viszont ekkor, a közölt feltételek mentén, az üzletszerűség kizárt, azt jogszerűen az ítéleti tényállásban megállapítani nem lehetett volna.

[62] Vitatta a bűnszervezetben történt elkövetés megállapítását is, utalt rá, hogy a 4/2005. BJE_határozat szerint a bűnszervezet fogalmának objektív elemeit, az elkövető tudatának minden esetben át kell fognia ahhoz, hogy a terhére a bűnszervezetben való elkövetés rögzíthető legyen. A helyes felfogás értelmében az elkövetőnek a büntetési tételekkel tisztában lennie ugyan nem kell, de a bűnösségi elvből következően a tudatának át kell fognia azt, hogy bűnszervezetben vesz részt, melynek célja súlyos bűncselekmények elkövetése. Az ítélet indoklásában az ezzel ellentétes rendelkezések, mely szerint a bűnszervezet tagjainak tudati oldala nem kell, hogy átfogja azt, hogy az illető bűnszervezet keretében végzi bűnös tevékenységét, nem foghatnak helyt. A bűnszervezeti elkövetésre vonatkozó tudattartalomnak érvelése szerint már a gyanúsításban meg kellene jelennie, ez felelne meg tisztességes eljárás követelményének, hogy ezzel szemben érdemi védekezést lehessen előterjeszteni.

[63] Taglalta a bűnszervezet fogalmának korábbi és 2019 júliusától hatályos szabályozását, melynek alapján hivatkozott arra, hogy a fogalmi elemek közül a hierarchikus szervezettség és a konspiratív működés nem állapítható meg. E tényekre a törvényszék konkrét bizonyítást nem vett fel és az ítélet még utalást sem tartalmaz arra, hogy a II. r. vádlott mikor, hogyan, kinek az utasítására, milyen cselekményt hajtott végre, a vádlotti tudattartalom sem került feltárássra, így a bűnszervezet keretében történt elkövetést rögzíteni kétséget kizáróan nem lehet.

[64] Az igazságügyi könyvszakértő megállapításait is figyelembe véve kifejtette azt az álláspontját, amelyre már korábban is utalt, hogy amennyiben vagyoni hátrány érte a költségvetést, akkor az nem egyéb érdekelt⁹. tevékenységével történt, hanem az egyéb érdekelt¹¹. belföldi vagy belföldinek tűnő beszerzéseivel, olyan beszerzésekkel, melyek tényleges megtörténte az egész eljárás során nem lett vizsgálva.

[65] A nyomozati iratanyagból az is megállapítható volt, hogy az eljárásban vizsgált ügyletekhez kapcsolódó számviteli bizonylatok (számlák) szerepelnek az ügyletek résztvevőinek áfa analitikájában, és ezáltal az adóbevallásaikban is. A magyarországi termékértékesítésben az adóáthárítás mechanizmusa érvényesült, ami az adózási jogszabályoknak megfelelően úgy valósult meg, hogy mivel az adó a végső fogyasztót terheli, minden ezt megelőző szakaszban a számla befogadó levonásba helyezheti a rá áthárított adó összegét.

[66] Nem értett egyet azon ítéleti megállapítással sem, hogy egyéb érdekelt¹⁰ egy olyan fiktív gazdasági társaság lett volna, melynek egyetlen feladata volt csupán az egyéb érdekelt⁹. kiszolgálása.

[67] Kifogásolta, hogy a titkos adatszerzés vonatkozásában a hanganyagok nem kerültek lejátszásra, így azokra a bíróság vádlotti vagy védői reakciókat sem hallgatott meg, a törvényszék a hanganyagok leiratait, az erről készült jelentéseket ismertette. E kivonatok azonban álláspontja szerint csak a lehallgatás tényét igazolják, az okiratban szereplő tények valóságtartalmát nem, ezekre alapozva marasztaló ítéletet sem lehetett volna hozni. A kivonatokban szereplő kommunikációnak tűnő valamiben a kommunikáló felek személye pedig semmilyen módon nem lett beazonosítva.

[68] Mindezen érvek mentén a II. r. vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentésére tett indítványt.

[69] A büntetés enyhítése körében hangsúlyozta, hogy a per tartamának hossza a tisztességes eljárás követelményét sértő pertartam, az utolsó részcselekménytől is eltelt több mint 8 év, e körülménynek a büntetés kiszabása során is értékelést kell nyernie, még hozzá enyhébb büntetés formájában. Kiemelte, hogy a II. r. vádlott lakókörnyezetében jelenleg is köztisztviselőként álló személynek számít, sokat tesz a kulturális fejlődés érdekében. A cselekmény elkövetésének vélt ideje óta több szakmát is megtanult, melyek biztosíthatják élethosszig megélhetését. A társadalom hasznos tagjaként élte és éli jelenleg is a mindennapjait.

[70] Fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a II. r. vádlott az eltelt időszakban családot alapított, megnősült és feleségével most várják első gyermeküket, ennek igazolására orvosi dokumentumot csatolt.

[71] Az általa felsorolt enyhítő körülményekre hivatkozva indítványozta az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a II. r. vádlott vonatkozásában a kiszabott büntetés enyhítését, oly módon, hogy amennyiben az ítéltábla a börtönbüntetés kiszabása mellett dönt, akkor úgy annak végrehajtásában való felfüggesztését és az elkövető büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alóli mentesítését kérte.

[72] A III. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsősorban arra hivatkozott, hogy az ítélet megalapozatlan, mert tényből tényre helytelenül következtetett az elsőfokú bíróság, ennek korrigálását kérte, valamint a helyesbített tényállás alapján az ítélet megváltoztatását és védence felmentését.

[73] E kérelmét arra alapozta, hogy a tényállás megállapítása során a III. r. vádlott által tett vallomásból kell kiindulni, és ennek figyelembevételével kell meghatározni a tudattartamát is. Ebből pedig arra lehet következtetést levonni, hogy védence nem volt tudatában annak, hogy van-e jelentősége, hogy mikor melyik cég nevében vesz át termékeket, az árképzésről sem volt tudomása, ebből következően nem volt tisztában a további cégek szerepével és azok közötti ügyletek ÁFA vonzatával sem. A III. r. vádlott nem vett részt a társaság üzleti kapcsolatainak létrehozásában és az adminisztratív működtetésben, különösen a bevallási kötelezettség teljesítésében. A társaságnak csak névileg volt az ügyvezetője, tevékenysége csak az áruk szállítására és vevőknek átadására korlátozódott, figyelemmel arra, hogy a társaság irányítását ténylegesen az I. és II. r. vádlott végezte. Ennek rögzítése szükséges a tényállásban.

[74] Az elsőfokú bíróság a III. r. vádlottat, mint a költségvetési csalás büntetettének elkövetőjét ítélte el, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ilyen cselekvőseget megállapítani a részéről nem lehetett, tudata nem fogta át, hogy tevékenységével költségvetést károsító magatartáshoz járul hozzá vagy valósít meg. Ilyet sem a II., sem a IV., V., VI. és VII. r. vádlottak vallomásai, sem a könyvelést végző tanúl tanú vallomása nem támasztott alá, sőt éppen az ellenkezőjét. Mindezek alapján a III. r. vádlott bűnösségének

megállapítása a terhére rótt mindkét bűncselekményben téves, a hamis magánokirat felhasználásának vétségében is, mert nem állapítható meg az, hogy az adólevonási jog érvényesítése érdekében az általa benyújtott adóbevallások alátámasztására az általa is tudottan valótlan tartalmú számlákat, mint magánokiratokat beállította a könyvelésbe, ezért a III. r. vádlott felmentésére tett indítványt.

[75] Vitatta az ítéleti tényállásnak a bűnszervezetben történt elkövetéssel kapcsolatos megállapításait is, mert a hierarchikus működés és a konspiráció a III. r. vádlott vonatkozásában nem állapítható meg. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a törvényszék figyelme elsődlegesen a bűnszervezet fogalmi elemeinek változására koncentrált, de a fogalom egyes részei, úgy mint ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztés büntetéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése változatlan maradt. Utalt rá, hogy jelen esetben egyetlen ilyen bűncselekmény került megállapításra, ugyanakkor a hamis magánokirat felhasználása nem tartozik azon bűncselekmények közé, mely a költségvetési csalással együtt megfelelné a bűnszervezet fogalmi elemének, tekintettel annak büntetési tételére.

[76] Mivel a bűnszervezet megállapíthatóságának több törvényi tényállási eleme is hiányzik, e vonatkozásban is törvénytörő az elsőfokú bíróság ítélete.

[77] A másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezés vonatkozásában kifejtette, hogy helyesen vette kiemelten figyelembe a törvényszék az ítélet meghozatalakor közel 7 éves időmúlást, melyért egyik vádlott sem volt felelős, és értékelte védence büntetlen előéletét is, ugyanakkor nem volt tekintettel arra, hogy e hosszú idő alatt a büntetőeljárás folyamatosan zajlott, védence annak végig hatálya alatt állt. Kifogásolta, hogy a III. r. vádlott feltáró jellegű vallomása nem kapott elég nyomatékot, mint ahogy az sem, hogy a büntetőeljárás alatt is végig rendezett életvitellel és bejelentett munkaviszonnyal rendelkezett. A súlyosító körülmények köréből az elszaporodottság mellőzését kérte, mert azt nem lehet köztudomású ténynek tekinteni és az adatokkal nem volt alátámasztott.

[78] Mindezen körülmények értékelésével a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt, a vagyoneklobzás mellőzése és a bűnügyi költség mérséklése mellett.

[79] A IV. r. vádlott védője az írásban bejelentett jogorvoslati kérelmében a végrehajtandó szabadságvesztés büntetést, annak végrehajtási fokozatát, valamint a feltételes szabadságra bocsátásból történt kizárást sérelmezte, hivatkozott arra, hogy a törvényszék az ítélet meghozatala során több enyhítő körülményt nem, vagy nem kellő mértékben vett figyelembe a IV. r. vádlott esetében.

[80] Ezen túlmenően a bűnszervezetben történt elkövetés mellőzését is kérte. A szabadságvesztés büntetés tartamát megfelelőnek találta, azonban a generális és speciális célokra tekintettel is lehetőséget látott annak próbaidőre történő felfüggesztésére, akár egy magasabb próbaidő meghatározásával és a fokozat fegyházról börtönre történő változtatásával.

[81] Kifejtette, hogy a bűnszervezetben elkövetés nem valósult meg, legfeljebb a vádlottak közötti bűnszövetségről lehet szó. Bár a törvényszék a fogalom magyarázata során

levezette, hogy miért ítéli bünszervezetben való bűncselekmény elkövetésének a vádlottak tevékenységét, ezzel nem értett egyet, mert a vádlottak tudatállapota nem arra irányult, hogy megvalósítsanak a bünszervezet fogalmi elemeit.

Utalt arra is, hogy az ítélet meghozatala során a törvényszék nem vette figyelembe azt az enyhítő körülményt, hogy védencének két kiskorú gyermeke van, akik felé tartási kötelezettséggel tartozik.

[82] Felhívta a figyelmet arra is, hogy a IV. r. vádlott egészségi állapota az idő múlásával tovább romlott, jelenleg is folyamatos inzulinos kezelés alatt álló cukorbeteg. Mára már nem képes a lakóhelye 100 méteres körzetét sem elhagyni. Ennek a javára történő nyomatékos értékelését is kérte, valamint a feltáró jellegű beismerő vallomás súlyának megfelelő figyelembe vételét, mellyel nemcsak önmagát terhelte, hanem feltárta több társa tevékenységét, bizonyítékokat adott át a hatóságok részére és elősegítette a büntetőeljárás eredményes lefolytatását is. A IV. r. vádlott komoly betegségére és családi viszonyaira tekintettel túl súlyosnak találta a végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabását, ugyanakkor a javára szóló körülmények alapján a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján lehetőséget látott a törvényben előírtnál eggyel enyhébb, börtön fokozat alkalmazására és a büntetés Btk. 82. § (2) bekezdés soron következő pontja alapján történő (kétszeres leszállás) kiszabására.

[83] Hivatkozott arra, hogy bár védenca enyhébb büntetést kapott, mint az I., II., vagy III. r. vádlott, azonban a vele szemben kiszabott büntetés sem magában, sem pedig a többi vádlott viszonylatában nem arányos.

[84] Mindezek alapján a IV. r. vádlottal szemben két évet meg nem haladó szabadságvesztés büntetés kiszabására tett indítványt, a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztése mellett.

[85] Az V. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában az ítélet ellen elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, illetve a kiszabott büntetési költség összegének mérséklése érdekében bejelentett fellebbezést változatlanul fenntartotta.

[86] Az ügyészség súlyosítást célzó fellebbezését alaptalannak tartotta, nem értett egyet azzal, hogy a kiszabott büntetések nem szolgálják kellően a büntetési célokat.

[87] Az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak tartotta, mert a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalmával és a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, amikor úgy foglalt állást, hogy kimondta az V. vádlott bűnösségét a terhére rótt cselekményekben.

[88] Hivatkozása szerint az iratokból egyértelműen megállapítható, hogy az V. vádlott az egyéb érdekelt11-nél ügyvezetőként nem működött közre, a cég alapítására felkérték, szerepe adminisztratív volt csupán, utasítás alapján járt el az általa kiállított számla kitöltése során, a cég bankszámlájáról való készpénzfelveteleknél és a cég helység10i számlájára való befizetéseknél is. A banki ügyintézésen és a könyvelővel való kapcsolattartáson kívül más tevékenységet nem végzett, nem volt tudomása róla, hogy bűncselekmény zajlik a háttérben.

A nyomozati iratok 1. kötet 33. oldalán megtalálható bejelentésében pontosan elmondta szerepét, valamint részletesen nyilatkozott mindarról, amiről tudomása volt. Ekkor és tanúvallomásában is beszámolt arról, hogy az áru beszerzése a egyéb érdekelt²³-tól, valamint az egyéb érdekelt²⁴-től történik és Magyarországon értékesíti a cég az árut. Ezen tanúvallomásában leszögezte, hogy amikor tudatosult benne, hogy a cég áfa fizetési kötelezettségének minimális mértékben tesz csak eleget, akkor úgy döntött, hogy bejelentést tesz a hatóságoknál. Iratellenesen következtetett mindebből a törvényszék arra, hogy Terhelt⁵ V. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy egy szervezett, több személyből álló bűnszervezetként működő elkövetői csoport részeként, tevékenységével egy fiktív számlázási lánc működtetéséhez és a költségvetést megkárosító tevékenységhez nyújt segítséget.

[89] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapítson meg és az V. r. vádlottat a terhére rótt bűncselekmények vádjá alól mentse fel. Amennyiben ezzel az álláspontjával az ítéltábla nem ért egyet, kérte a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának a csökkentését és a bűnügyi költség mérséklését az enyhítő körülmények túlsúlyára, különösen a rendkívüli időmúlásra, valamint arra figyelemmel, hogy védenca bejelentése folytán indult meg a büntetőeljárás, mely ténynek a törvényszék nem tulajdonított kellő jelentőséget.

[90] A VI. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsősorban az ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja alapján, mert az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, ugyanis nem indokolta meg, hogy a védenca terhére megállapított bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettét miért minősítette üzletszerűnek és ezáltal a minősítés vitatását is ellehetetlenítette.

[91] Másodlagosan az ítélet megváltoztatását, a bűnszervezetben történt elkövetés megállapításának mellőzését kérte, hivatkozva arra is, hogy a tényállás megalapozatlan, mert tényből tényre helytelenül következtetett a törvényszék, illetve az ítéleti tényálláson kívül olyan tényeket is valónak fogadott el, melyek a logika szabályaival ellentétben állnak és nélkülözik a bizonyítékok értékelése körében a kétséget kizáró bizonyosságot. Kifogásolta e körben, hogy a tényállás VI. r. vádlottat terhelő pontjainak megállapítása kizárólag a IV. r. vádlott beismerő vallomásán alapult és azt más bizonyíték nem támasztotta alá. A bűnszervezetben elkövetés körében pedig utalt a hierarchikus felépítés és konspiráció hiányára. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy az indokolás szerint is a II. r. vádlott akkor vette fel a kapcsolatot a VI. r. vádlottal, amikor a IV. r. vádlottra már nem volt tovább szükségük. Ezt megelőzően a VI. r. vádlott kizárólag a IV. r. vádlottal állt kapcsolatban, más társaságokban nem végzett semmilyen tevékenységet, még csak részfunkciót sem látott el, és a többi vádlott tevékenységéről, továbbá azok egymáshoz, illetőleg a VI. r. vádlotthoz fűződő viszonyáról sem volt tudomása, így a bűnszervezetben történt részvétele kétséget kizáróan nem bizonyított.

[92] A jogorvoslati kérelem irányát harmadlagosan enyhítést célzóan jelölte meg, kérve, hogy a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását próbaidőre függessze fel a másodfokú bíróság. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy védenca javára az enyhítő körülmények, így a büntetőeljárás elhúzódása, mely neki nem volt felróható, a büntetlen előélete és az életvitelében bekövetkezett pozitív változások nem kerültek kellőképpen értékelésre, ugyanakkor tévesen hivatkozott a törvényszék a súlyosító körülmények körében a

költségvetési csalások elszaporodottságára, mert a statisztikai adatok szerint azok száma ebben az évben nem nőtt, hanem csökkent, ezért annak mellőzésére tett indítványt.

[93] A VII. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsődlegesen védence felmentésére tett indítványt bűncselekmény hiányában, vagy ha ezt az álláspontját nem osztaná az ítéltábla akkor bizonyítottság hiányában, másodsorban pedig a VII. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte.

[94] Utalt arra, hogy a VII. r. vádlottal szemben kizárólag bűnszervezetben való részvétel miatt került sor vádemelésre. A bűnszervezet fogalma 2019. július 1. napján megváltozott, ezért annak új elemei közül a hierarchikus felépítés és a konspiratív működés mindenképpen vizsgálatot igényel. A konspiráció titkos működést, valamilyen leplező tevékenységet jelent, szükségszerűen a hatóságok elől, amely jelen esetben kétséget kizáróan nem állapítható meg. Ugyanakkor a bűnszervezetben részvétel egy tudatos cselekmény, az illető tudja, hogy bűnszervezetben vesz részt, ezért górcső alá kell vonni az elkövető, így védence tudattartamát is. E körben hivatkozott arra is, hogy ilyen rövid időszak, amely alatt a tevékenységben a VII. r. vádlott részt vett, nem elegendő arra, hogy abba belelásson, hogy felismerje, hogy bűnszervezetben cselekszik.

[95] A bűnszervezet fogalmi elemei közül a három személy részvételét megvalósultnak, a hosszabb időn át történő elkövetést azonban már problémásnak látta, tekintettel arra, hogy védence nem tudhatta, hogy mióta dolgoztak együtt a társai, ő maga viszont csak 2014. február 20. és 2014. április 9. napja között vett részt abban, ugyanakkor a vád tárgyává tett időszak a többiek vonatkozásában már korábban lezárult. Az I. és II. r. vádlotton kívül az elkövetésben résztvevőket nem ismerte a VII. r. vádlott, így felmérni sem tudta, hogy bűnszervezetről van szó, a hierarchikus működést sem ismerhette fel. Ami pedig az ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény, mint fogalmi elem meglétét illeti, a költségvetési csalás nagyobb érték esetén sem éri el az öt évig terjedő szabadságvesztést, de hivatkozása szerint védence az elkövetési értéknek nem is volt tudatában.

[96] Mindezek alapján, figyelemmel arra, hogy védence tevékenysége a bűnszervezetben részvétel törvényi tényállási elemeit nem merítette ki maradéktalanul, elsősorban bűncselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiányában történő felmentését kérte. Amennyiben ezzel a másodfokú bíróság nem ért egyet, akkor pedig az enyhítő körülmények túlsúlyára tekintettel enyhébb büntetés kiszabását kérte.

[97] Az I. r. vádlott a fellebbezése írásbeli indokolásában nyilatkozott a személyi körülményeire, mely szerint 2013 óta él együtt párjával személy-szel, négy gyermeket nevelve. Közülük két gyermek a sajátja, kettő pedig nevelt, mindannyian tartásra szorulnak, a két nagykorú gyermek is felsőoktatási intézményben tanul még. Az cég1-nél dolgozik Salgótarjánban futárként, párja pedig tanítónő helység3mon. Asztaliteniszeznek a Sportegyesületében és gyerekeket is tanít erre a sportágra.

[98] A terhére rótt cselekményt illetően hangsúlyozta, hogy soha nem volt bűnszervezet vezetője, az ellene felhozott vádak feltételezésen alapultak, a bíróság pedig egyoldalúan értékelte a bizonyítékokat. Kifogásolta, hogy a törvényszék a szavahihetőségét is

megkérdőjelezte. Hivatkozása szerint nem hozott létre céghálózatot, és nem is állapotodott meg senkivel, és senkit nem is irányított. Az egyéb érdekelt⁹-nek nem volt a tényleges vezetője, ő csak segítette a családját, akik működtették a vállalkozást. Az osztrák céghez sem volt semmilyen kötődése, illet sem sikerült bizonyítani az eljárás során. Az egész vádirat álláspontja szerint egy hónap megfigyelésen alapszik és ebből vontak le következtetést, tévesen, elfogadva két vádlott társa vallomását, akik szerint nem a valóságot mondták el, eltitkolták azt is, hogy ki volt a megbízójuk, akitől a pénzt ellopták, de ez nem ő volt. Nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a cége hitelkeretével kapcsolatban kifejtett értékelésével sem, mert ő soha nem állította, hogy 40 millió forintnyi euróban fennálló tartozása lett volna, a szlovák céggel kapcsolatban mindig is 20 ezer eurós hitelkeretről beszélt, amelyet a két kihallgatott tanú is megerősített. A megrendelő cégek részéről kihallgatott tanúk vallomását is tévesen értelmezte a törvényszék, tanú¹² tanú pedig hamisan vádolja őt. Okfejtése szerint tanú¹ tanúnak a bírósági eljárásban tett tanúvallomását kellett volna elfogadni, nem a nyomozás során tett vallomását, melyet vádalku keretében kényszerítettek ki belőle. A bünszervezet fennállásának a feltételeit ugyancsak vitatta.

[99] Összességében az ellene felhozott vádak alóli felmentését indítványozta, amennyiben pedig erre nem lát lehetőséget az ítéltábla, akkor azt kérte, hogy ne kerüljön vissza a börtönbe. Hivatkozott arra, hogy közel 9 éve él bizonytalanságban a családja, mely körülmény borzasztóan megviselt mindenkit, és már az eltelt időszak is egy hatalmas büntetés számára. Hasznos tagja a társadalomnak, és az is szeretne maradni.

[100] A 2021. december 1. napjára kitűzött nyilvános ülésen a másodfokú bíróság a 3.Bf. 95/2021/34-I. számú végzésével védő¹ ügyvédet, Terhelt⁶ VI. r. vádlott védőjét a Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja alapján az ügyből kizárta, mely határozat 2021. december 20. napján véglegessé vált, a VI. r. vádlott részére pedig új védő került kirendelésre, védő² személyében.

[101] A 2022. április 20. napján tartott nyilvános ülésen az I. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában foglaltakat fenntartotta, hangsúlyozva annak lényegi elemeit. Kiemelte továbbá, hogy a VI. r. vádlott védőjének kizárása álláspontja szerint abszolút és feltétlen hatályon kívül helyezési ok, ha az ítéltábla mégsem ennek megfelelően járna el, akkor át kell térnie tárgyalásra és az eljárást meg kell ismételnie. Hivatkozott arra is, hogy az V. r. vádlottal szemben ugyan távollétében került sor az eljárás lefolytatására, de külföldön már elfogták, ezért vele szemben az eljárást erre tekintettel ugyancsak meg kell majd ismételni, mely tényező szintén a hatályon kívül helyezés irányába mutat.

[102] A II. r. vádlott védője a fellebbezés indokolásában foglaltakat szintén fenntartotta, az ítélet hatályon kívül helyezését azonban már nemcsak a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okból, indokolási kötelezettség megszegése, hanem a (2) bekezdés b) pontja okán is kérte, mely szerint a büntetőeljárásban részt vevő személyek a vádemelés után a törvényes jogaikat nem gyakorolhatták, vagy ezek gyakorlásában őket korlátozták.

[103] A III. és IV. r. vádlott védője az írásban benyújtott indokolást változatlan formában és tartalommal fenntartotta.

[104] Az V. r. vádlott védője csatlakozott az I. és II. r. vádlott védőjéhez a hatályon kívül helyezés tekintetében, az eljárási szabálysértés abszolút vagy relatív voltát azonban nem jelölte meg, a további irányultságon az írásban foglaltakhoz képest nem változtatott.

[105] A VI. r. vádlott védője arra hivatkozással, hogy az eljárásban kizárt védő járt el, az ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt, ugyanakkor jelezte, hogy a korábbi védő fellebbezésében foglaltakkal egyetért.

[106] A VII. r. vádlott védője elsődlegesen ugyancsak az ítélet hatályon kívül helyezését kérte a kizárt védő eljárása miatt, míg a további indítványait fenntartotta az írásbelivel egyezően.

[107] Terhelt1 I. r. vádlott a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen az utolsó szó jogán nem tartotta bűnösnek és felelősnek magát a terhére megállapított bűncselekményekért. Aggályosnak találta a VI. r. vádlott védőjének eljárását azért is, mert a védő tőle információkat szerzett meg, amikor a nyomozás kezdeti szakában védelmét ellátta, és az általa képviselt tanú, tanú12 pedig terhelő vallomást tett rá.

[108] Terhelt4 IV. r. vádlott az utolsó szó jogával nem kívánt élni.

[109] Terhelt1 a személyi körülményei kapcsán az ítéletben és a fellebbezés írásbeli indokolásában írtakhoz képest előadta még, hogy havi nettó jövedelme futárként 200.000, élettársa keresete pedig havi 200.000-220.000 forint, más bevételi forrásuk nincs. A saját gyermekei Németországban, Hamburg mellett élnek az édesanyjukkal, részükre havi 110.000 forint tartásdíjat fizet. Vagyontalan, betegsége nincs. Elmondása szerint havi 50.000 forintot tudnak a háztartásukban megtakarítani, ugyanakkor ennek ellentmondóan arra is nyilatkozott, hogy az 1.500.000 forint tartozása is fennáll, mert azt nem tudja törleszteni. Az ellentmondással kapcsolatos kérdésekre annak felmerülését követően nem kívánt válaszolni.

[110] Terhelt4 IV. r. vádlott a személyi körülményei körében havi jövedelmeként 350.000 forintot jelölt meg. Két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, akik édesanyjukkal élnek, 50.000 és 100.000 forint közötti gyermektartásdíjat fizet részükre. A 69 éves édesanyjával él egy háztartásban, aki nyugdíjas, nyugdíjának havi összege 130.000 forint. Vagyontalan, tartozás nem terheli, a korábbi tartozását rendezte, havonta 70.000 forintot tud megtakarítani. A cukorbetegsége inzulinos kezelést igényel. A magas vérnyomás betegségen kívül asztmában is szenved. Az agyi infarktusból kifolyólag évente legalább egyszer infúziós kezelést kell kapnia, illetve annak következményeként mozgás- és egyensúlyzavarai is vannak, melyek rehabilitációt igényelnek. A betegség ezen túlmenően a beszédközpontját is érintette.

[111] A fellebbezések az alábbi eredményre vezettek.

[112] A bejelentett jogorvoslati kérelmek irányultsága alapján az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) és (10) bekezdés alapján – az elsőfokú ítéletet az azt megelőző eljárással bírálta felül, mely kiterjedt az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésekre, az indokolás

helyességére és az eljárási szabályok megtartásának ellenőrzésére. A Be. 590. § (7) bekezdés alapján az ítéltábla hivatalból felülbírált a Be. 671. §-a szerinti egyszerűsített felülvizsgálatra tartozó rendelkezéseket is.

[113] Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a részletes, minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában a perrendi szabályokat megsértve folytatta le.

[114] Az iratok alapján az rögzíthető, hogy védő1 ügyvédet a nyomozó hatóság 2014. április 17. napján rendelte ki védőként Terhelt1 I. r. vádlott védelmére, mely kirendelés 2014. június 25. napján visszavonásra került, mert az I. r. vádlott meghatalmazással gondoskodott védelméről. Ezt követően nevezett ügyvéd a büntetőeljárásban 2015. január 29. napján tanú12 tanút segítő ügyvédként vett részt a tanú kihallgatásán, majd pedig 2016. június 13. napján Terhelt6 VI. r. vádlott védelmének ellátására rendelte ki őt ki a nyomozó hatóság. Ezt követően mind a nyomozati, mind az elsőfokú bírósági eljárásban, majd pedig a másodfokú eljárásban is részt vett, egészen a kizárásáig.

[115] A rendelkezésre álló adatok alapján rögzíthető, hogy a nyomozás megindítására az 1998. évi XIX. tv., a régi Be. szabályai szerint került sor, és a bírósági eljárás is ezen eljárási törvény hatálya alatt indult, időközben azonban, 2018. július 1. napján hatályba lépett a 2017. évi XC. tv., a jelenleg hatályos büntetőeljárási törvény. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy az ügy e törvény hatálybalépését követően átszignálásra került és ezért az eljárást előről kellett kezdeni, mely eljárást a jelenlegi Be. szabályai szerint kellett lefolytatni, azaz a jelen felülbírálattal érintett elsőfokú ügydöntő határozat és az annak közvetlen alapját képező elsőfokú bírósági eljárásra teljes egészében a 2017. évi XC. törvény (Be.) rendelkezései voltak irányadók. Tekintettel arra, hogy a bíró személyében történt változást és az eljárás megismétlését megelőzően az ügyben más bíró által folytatott elsőfokú eljárás, valamint az azt megelőző eljárási szakaszokban eljárási cselekményekre a régi Be. szabályai szerint is sor került, a másodfokú bíróságnak figyelemmel kellett lennie a Be. 870.§ (1) bekezdésében rögzített azon rendelkezésre is, miszerint az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

[116] A régi Be. 45. §-ának (2) bekezdése szerint a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel egyidejűleg nem lehetett védő, melyből következően e büntetőeljárási törvény félreérthetetlen egyértelműséggel a két eljárásjogi pozíció egyidejű halmazódását tilalmazta.

[117] A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság e törvényhely értelmezésével kapcsolatos állásfoglalásában így fogalmazott: Az „egyidejűleg” szónak a magyar nyelvben vitathatatlan jelentéstartalma folytán a törvény helyes értelme az, hogy a tanút segítő ügyvédi funkció és a terhelt védőjének funkciója egyszerre nem állhat fenn, egy időben nem gyakorolható, s az egyidejűség a védői funkció gyakorlását zárja ki. A helyes nyelvtani értelmezésből tehát az is következik: amennyiben a tanú és az ügyvéd között megszűnt az a jogviszony, ami a tanút segítő ügyvédi feladatellátást lehetővé tette, már nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy ez az ügyvéd bármely terhelt védelmét ellássa.

[118] Annak sincs jelentősége ebből a szempontból, hogy annak a tanúnak a vallomása, akinek az ügyvéd a segítője volt, annak a terheltnek a cselekményére vonatkozik-e vagy sem, akinek a védelmét utóbb az ügyvéd ellátja, illetőleg a tanút a büntetőeljárás későbbi szakaszában, amikor az ügyvéd már védelmet lát el, kihallgatják-e vagy sem. A törvénynek ez a rendelkezése ugyanis arra van tekintettel, hogy - a régi Be. 85. §-ának (4) bekezdése szerint - a tanú érdekében eljáró ügyvéd ugyan jelen lehet a tanú kihallgatásánál, de kizárólag a jogaira nézve adhat a tanúnak felvilágosítást, a tanúvallomás tartalmát nem befolyásolhatja, s a tanú vallomásáról készült jegyzőkönyvet utóbb észrevételezheti.

[119] A tanú segítőjeként eljáró ügyvéd jogosítványainak természete tehát – jogszabályi rendelkezésekből fakadóan – nem olyan, ami összeegyeztethetetlen a védői feladatokkal, feltéve, hogy a segítői jogviszony már megszűnt. Az ellenkező jogértelmezés egyébként minden ésszerű indok nélkül zárná ki az ügyvéd védőként való fellépését akkor is, ha a terheltet, akinek a védelmére az ügyvéd megbízást kapott, előzőleg tanúként vonták be a büntetőeljárásba, s ennek a tanúnak volt a segítője.

[120] Az ítélezési gyakorlat a korábbi Be. szerinti szabályozás alapján tehát ennek megfelelően alakult, vagyis amennyiben a tanú és az ügyvéd között megszűnt az a jogviszony, ami a tanút segítő ügyvédi feladatellátást lehetővé tette, nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy ez az ügyvéd a terhelt védelmét ellássa (EBH2007. 1677. I., BH2016.198.).

[121] A jelenleg hatályos Be. 43. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ugyanakkor már nem lehet védő, aki az ügyben tanúként részt vett, vagy részt vevő - a terhelttől különböző - személy segítőjeként vesz vagy vett részt.

[122] A védő kizárásának szabályai tehát a korábbi törvény rendelkezéseihez képest kiegészítésre, szigorításra kerültek. E törvény alapján így kizárást kell, hogy eredményezzen, ha a védőt érintő bármely kizárási ok akár a jelenben áll fenn, vagy akár a múltban állt fenn. A jogalkotó álláspont szerint ugyanis a kizáró okot jelentő megbízás – így például a tanú érdekében történő eljárás – megszűnésével nyilvánvalóan nem szűnik meg az az érdekellentét, amely a védőként történő fellépést kizárja. A tanú érdekében eljáró ügyvéd esetében a törvény kivételt csak abban az esetben tesz, ha a tanú utóbb terhelti pozícióba kerül, hiszen ilyen esetben érdekellentétről nem beszélhetünk. Erre figyelemmel már nem tartható a hivatkozott BH2016. 198. számon közzétett bírósági határozatban foglalt álláspont, tekintettel arra, hogy a tanú segítőjekénti eljárásra szóló megbízás megszűnése önmagában már nem elegendő az összeférhetlenség kiküszöböléséhez.

[123] Mindezek alapján, tekintettel arra, hogy a bíróváltás folytán az eljárás megismétlésekor immár teljes egészében az új Be. kizárási szabályai érvényesültek, melynek során a tárgyaláson továbbra is a korábbi védő járt el, aki viszont kizárt volt, a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti abszolút hatályon kívül helyezési ok megvalósult, mert a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező lett volna. A VI. r. vádlott védelme ugyanis kötelező jellegű volt a Be. 44. § a) pontja értelmében, a terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmény büntetési tételére figyelemmel, mely öt évet meghaladó volt. E kizárási ok azonban, mivel ennek révén a VI. r. vádlott védekezéshez fűződő jogának megsértése valósult meg, azonban csak a VI. r. vádlottat érintette, ezért a hatályon kívül helyezésre és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására csak

az ő esetében került sor. Ezzel összefüggésben a Kúria a BH.2020. 199. számon közzétett eseti döntésében rámutatott arra, hogy a kizárt védő eljárása során felmerülő és a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt okból megvalósuló feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés csak a kizárt védő és az adott terhelt vagy - több terhelt védelme esetén - terheltek viszonyában értelmezhető; így nincs helye hatályon kívül helyezésnek a kizárt védő eljárásával nem érintett terheltek esetében, mivel a védő az általa képviselt terhelt vagy terheltek személyéhez kötötten az ő érdekében jár el [2017. évi XC. tv. 41. § (3) bek., 43. § (1) bek. c) pont, (2) bek., 590. § (11) és (13) bek., 608. § (1) bek. d) pont].

[124] A fentiek alapján, miután ezen mérlegelést nem tűrő módon hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértés a bíró személyében bekövetkezett változásra is figyelemmel a felülbírálat tárgyát képező elsőfokú ügydöntő határozat alapját képező bírósági eljárást teljes egészében érintette, a másodfokú bíróság a Be. 608.§ (1) bekezdés d) pontja alapján a Fővárosi Törvényszék ítéletét Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[125] Nem osztotta ugyanakkor a másodfokú bíróság azon védői érveket, melyek szerint ezen eljárási szabálysértés tanú12 tanú vallomásának a kirekesztéséhez is kell vezessen. Egyrészt a már hivatkozott, a Be. 870.§ (1) bekezdésében rögzített rendelkezésekre figyelemmel az eljárási cselekmények elvégzésének szabályszerűségét az elvégzésük idején hatályos eljárási törvények alapján kell vizsgálni, az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

[126] A tanú kihallgatása pedig ezen eljárási szabályoknak megfelelt, a bizonyíték kirekesztéséhezvezető eljárási szabálysértés nem valósult meg. A tanú vallomását egyrészt a segítőkjeként eljáró ügyvéd, mint amelyre fentebb hivatkozott is az ítéltábla, nem befolyásolhatta, az csupán az eljárási jogairól adhatott számára felvilágosítást, másrészt irányában a vallomás megtétele előtt a törvény által előírt figyelmeztetések a hatóság részéről elhangzottak, büntetőeljárási jogainak sérelme nem valósult meg, az általa ismert tényekről pedig e figyelmeztetések tükrében számolt be, mely tények nem kérdőjeleződtek meg az eljárás során. Ezen túlmenően pedig arra sem került fel adat, hogy a vallomást a hatóság szerezte volna be törvénytelen módon, bűncselekmény útján vagy más tiltott módon.

[127] Az ítéltábla a további vádlottak tekintetében a felülbírálat során nem észlelt olyan - a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, és az ügy érdemi elbírálását kizárja.

[128] Az I. r. vádlott védőjének azon észrevételére, hogy az V. r. vádlottal szemben külföldön foganatosított intézkedés révén is meg kell majd az eljárást ismételni, mely körülmény szintén a hatályon kívül helyezést erősítené, utal az ítéltábla arra, hogy az V. r. vádlott jelenlegi tartózkodási helyéről információk nem állnak rendelkezésre. Annyi bizonyos, hogy jelenleg is külföldön ismeretlen helyen tartózkodik és bár érkezett rendőri jelzés arra vonatkozóan, hogy vele szemben az Amerikai Egyesült Államokban idegenrendészeti eljárás zajlik, a tartózkodási helye továbbra sem ismert, ahogyan nincs információ az eljárás állásáról, annak kimeneteléről sem. Tény ugyanakkor, hogy az ellene

kibocsátott belföldi, európai és nemzetközi elfogatóparancs alapján kiadatására nem került sor, ezen eljárások megindítására sem kerülhetett sor, így az elfogatóparancsok visszavonásának, illetve vonatkozásában a Be. 752. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban tárgyalás kitézésének sem volt alapja. Előkerülése esetén a Be. 752. § (4) bekezdése alapján a javára perújítási indítványt lehet majd előterjeszteni.

[129] Nem osztotta az ítéltábla a II. r. vádlott védőjének a titkos adatszerzéssel kapcsolatban felvetett aggályait sem. E körben egyrészt utal az ítéltábla arra, hogy az elsőfokú bíróság a [126] bekezdésben írtak szerint megállapította, hogy ezen adatszerzésből származó bizonyítékok beszerzésére az akkor hatályos eljárási törvény szabályainak megfelelően került sor, ezáltal a felhasználásnak eljárási akadályja nem volt. Ezzel a megállapítással az ítéltábla is egyetértett, ezt a másodfokú eljárásban egyébként már a védő sem vitatta.

[130] A kifogás elsősorban arra irányult, hogy a vádlottak közötti telefonbeszélgetésekről készült hangfelvételeket nem játszotta le a bíróság, így az egyes szereplők nem kerültek azonosításra, ezáltal az sem tudható, hogy a felvételeken valójában ki hallható, kik voltak a telefonok használói, vagyis, hogy e bizonyítékok egyáltalán hitelesnek tekinthetők-e. Ezzel kapcsolatban rögzíti a másodfokú bíróság, hogy nincs olyan törvényi előírás, miszerint a leplezett eszköz alkalmazása útján megismert beszélgetések tartalma kizárólag a hangfelvételek lejátszása útján lenne megismerhető és a bizonyítás anyagává tehető. Ebből következően a hangfelvételek lejátszásának elmaradása önmagában megalapozatlanságot nem eredményez. Az eljárás résztvevői a hangfelvételekről készült jelentéseket ismerték, az eljárás során egyik vádlott vagy védő sem kérte azok lejátszását, megelégedtek a jelentések ismertetésével, melyre egyébként semmilyen észrevételt nem tettek. Nem kifogásolták, hogy a nekik tulajdonított beszélgetéseknek esetlegesen nem ők voltak a résztvevői, a leíratok hitelességével kapcsolatban senki kételyt nem támasztott, nem hivatkozott arra, hogy az elhangzott beszélgetések és a jelentések tartalma nem lenne azonos. Ezen túlmenően a jelentések, mint közokiratok hitelesen igazolják a beszélgetések tartalmát, és azt is, hogy a beszélgetésekre mely hívószámok között került sor. E jelentések tartalmát pedig az eljárás egyéb adataival összevetve az is megállapítható, hogy az egyes vádlottak a hozzájuk köthető telefonszámokon kommunikáltak, egymást többször is néven szólították vagy néven nevezték. Ezen túlmenően a jelentések több esetben megfigyelési jelentésekkel is alátámasztásra kerültek, pl. Terhelt3 igazoltatásai kapcsán, így a beszélgetések résztvevőinek személye, az adott hívószámot használó személy kiléte is kétséget kizáróan megállapítható volt. Összességében rögzíthető tehát, hogy eljárási szabályt nem sértett a törvényszék, amikor a hangfelvételeket nem játszotta le, csupán a róluk készült jelentést tette a tárgyalás anyagává, majd később a mérlegelése részévé. Az így törvényesen értékelt bizonyítékok tartalmának elemzésére pedig a későbbiek során tér majd ki az ítéltábla.

[131] Az elsőfokú bíróság a Be. 164. § (1)-(3) bekezdésében írtakra is figyelemmel az ügyfelderítési kötelezettségének teljes mértékben eleget tett, a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat feltárta, azokat egyenként és összességükben is értékelte, mérlegelése eredményéről számot adott.

[132] Ismertette a vádlottak védekezését, melyek közül az I. és II. r. vádlott írásbeli vallomását elvetette és a tényállást a beismerő vallomást tevő vádlotti vallomásokra, a tanúvallomásokra, az igazságügyi szakértői véleményekre és az okirati bizonyítékokra

alapította, indokát adta annak is, hogy mely bizonyítékot és miért fogadott el, másokat miért vetett el. A bizonyítékok vizsgálatát az eljárási szabályok megtartása szempontjából és tartalmi szempontból is elvégezte. Mérlegelése nem volt egyoldalú, abban szubjektivitás nem volt fellelhető, az értékelés, melyről számot adott, valamennyi az ügy megítélése szempontjából lényeges körülményre kiterjedt, így arra is, hogy az egyéb érdekelt⁹ által befogadott számlák mögött miért nem volt valóságos gazdasági esemény, ezen túlmenően pedig a jelentőséggel nem bíró bizonyítékok tekintetében előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításának is indokát adta. A bizonyítékokat értékelő tevékenysége mindenben megfelel az iratok tartalmának és az ésszerű gondolkodás követelményeinek.

[133] Figyelemmel arra, hogy a mérlegelő tevékenység a fentiek szerint tehát mindig az elsőfokú bíróság feladata, a felülbíráló bíróság pedig azt jogosult és köteles ellenőrizni, hogy az megfelelt-e a törvényi előírásoknak, a logika szabályainak és teljeskörű volt-e, a törvényen alapuló, az irányadó gyakorlat értelmében a megalapozott elsőfokú tényállás és az indokolási kötelezettség teljesítése esetén nincs lehetőség a bizonyítékok eltérő értékelésére.

[134] A védelmi fellebbezések tartalmából megállapítható, hogy azok az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadták, bár látszólag téves ténybeli következtetésre és iratellenességre hivatkoztak, ugyanakkor a jogorvoslati kérelmek indokolásából az is kitűnt, hogy újraértékelték a bizonyítékokat a meglátásuk szerinti tartalommal és ebből jutottak el az általuk megalapozottnak vélt tényálláshoz, ebből következően pedig bűncselekmény vagy bizonyítottság hiányában történő felmentési indítványhoz.

[135] A jogorvoslati kérelmek e felmentésre irányuló logikájának a beismerő vallomást tevő III., V. és VII. r. vádlottak esetében a másodfokú bíróság álláspontja szerint egyáltalán nem volt alapja, mert az ő beismerő vallomásaik is, akárcsak a IV. r. vagy VI. r. vádlotti vallomás, jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az alapos és hiánytalan tényállás az egyéb bizonyítékokkal alátámasztva megállapítható legyen. Az I. és II. r. vádlottak vonatkozásában pedig a fellebbezések arra alapoztak, hogy a tényállás megállapításakor az I. és II. r. vádlott írásban tett beismerő vallomásából kell kiindulni, melyben tagadták a terhükre rótt cselekmények elkövetését. E vallomásokat igyekeztek támadhatatlannak és következetesnek feltüntetni és alátámasztani egyes bizonyítékok, nekik kedvezőnek tűnő, kiragadott részeivel, vagy másként történő értékelésével, lásd tanúk vallomása. A védők egyértelműen a tagadásban megnyilvánuló vádlotti védekezésnek tulajdonítottak hangsúlyos szerepet. Az általuk hivatkozott vallomások következetességének a vizsgálatára azonban a bíróságnak nem volt lehetősége, mert csak egy alkalommal, írásban tettek vallomást, az I. r. vádlott ráadásul a tárgyalási szakban, az összes bizonyíték ismeretében. Azon körülmény, hogy a gyanúsítás ellen mindig panaszt tett az I. r. vádlott, valóban következetes magatartás ugyan, de abból a vallomása következetességére annak egyszeri volta miatt még nem lehetett helytálló következtetéseket levonni. Az írásbeli vallomás értékelésekor, a további bizonyítékokkal való összevetéskor pedig annak is jelentősége volt, hogy azt mikor, milyen ismeretek birtokában tette, hiszen abból az látszódot, hogy utólag próbált meg magyarázatot adni olyan körülményekre, amely az őt terhelő vádlotti vallomások vagy éppen okirati bizonyítékok tartalmából egyértelmű volt. A vádlotti védekezések az írásbeli vallomáson túlmenően ténylegesen csak észrevételek formájában nyilvánultak meg, ugyanis a vallomástételt valójában megtagadták, mely nyilatkozatukra figyelemmel kérdéseket sem lehetett hozzájuk intézni és az eljárás egyéb résztvevőivel való szembesítésükre sem kerülhetett sor. Ez nyilvánvalóan nem érintette a kérdezési és észrevételezési jogukat, de védekezésüket csak e korlátok között gyakorolhatták, ami nem az eljáró hatóságok, hanem

saját döntésük volt. A védekezési taktikájuk megválasztásának következményeit pedig maguknak kell viselni.

[136] A védelmi jogorvoslati kérelmek új érveket az elsőfokú bíróság előtt elhangzottakhoz képest egyébként nem hoztak fel, ezért az ítéltábla e körben a mérlegelés során már értékelt körülményeket nem ismétli meg, azokkal teljes mértékben egyetért.

[137] A védelmi fellebbezésekben felhívott, a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában megjelölt indokolási kötelezettség megszegése kapcsán pedig utal rá az ítéltábla, bár annak a fentiek szerint semmilyen alapját nem látta, hogy ez az ún. relatív eljárási szabálysértések körébe eső szabályszegés, melynek esetén részben a bíróság mérlegelésén múlik az, hogy indokolt-e az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, melynek két együttes feltétele van. Feltétel az eljárási szabálysértés súlyától függetlenül az, hogy ne legyen a másodfokú eljárásban orvosolható, a másik pedig az, hogy az eljárás lefolytatására, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésben megjelölt főkérdésekre lényeges hatással volt. Az indokolási kötelezettség megszegése a másodfokú bíróság mérlegelésétől függő hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályszegést csak akkor eredményez, ha a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában megjelölt kérdésekhez kapcsolódó tény vagy jogkérdésben az ítélet oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, hogy a bíróság mire alapította döntését. Ebben az esetben ugyanis az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

[138] Jelen ügyben azonban az elsőfokú bíróság, mint ahogy azt fentebb kifejtette az ítéltábla, az indokolási kötelezettségének messzemenően eleget tett, mérlegeléséről számot adott, abban hiányosság nem volt fellelhető, csak némely helyen szorult pontosításra, az általa megállapított tényállás pedig megalapozott volt, ezért a hatályon kívül helyezés okaként felhozott indokolási kötelezettség megsértése nem merült fel.

[139] A Be. 594. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bírósági eljárásban bizonyítás felvételének a részbeni megalapozatlanság, az eljárási szabálysértés kiküszöbölése érdekében és akkor van helye, ha a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékokra hivatkoztak.

[140] E szabályozás alapján az I. r. vádlott védője által a fellebbezés indokolásában előterjesztett bizonyítási indítványt a másodfokú bíróság is elutasította. E körben a védő részéről a fellebbezésben új tényre vagy körülményre hivatkozás nem történt, csupán annak adott hangot, a védelem, hogy nem ért egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság nem valamennyi bizonyítási indítványának adott helyt. Az elutasítás indokát a törvényszék a védő által hivatkozottan is az ítélet [114] bekezdésben kifejtette, melynek érveit a másodfokú bíróság is osztotta, és a bizonyítási indítvány ismételt előterjesztése során ebből indult ki.

[141] Ugyanakkor ezen túlmenően az I. r. vádlott védője által beszerezni indítványozott iratok tekintetében rögzíteni szükséges, hogy a egyéb érdekelt²⁹. könyvelő cégtől a jogsegély keretében valamennyi irat beszerzésre került (nyomozati irat 6. kötet), így azok tartalma ismert volt, az erre irányuló újbóli megkeresés szükségtelen. A könyvelő cég által rendelkezésre bocsátott számlák és szállítólevelek alapján megállapítható volt az I. r. vádlott cseh cégének a egyéb³rel való szállítási kapcsolata is, azonban ez sem volt kérdéses az eljárás során, mint ahogy az sem, hogy a cégnek más gazdasági partnerei is voltak. E társaság tevékenysége azonban figyelemmel a vádirati tényállására, nem képezte a vád tárgyát. A

szükséges előzményi adatok pedig e tények tekintetében is rögzítésre kerültek, azon túlmenő vizsgálat, bizonyítás, mint amit az elsőfokú bíróság lefolytatott, indokolatlan lett volna. Az is egyértelmű, hogy ezen iratok a szakértői vélemény további kiegészítésére sem adtak volna alapot, különösen arra figyelemmel, hogy a gazdasági események, illetve az egyéb érdekelt⁹. által befogadott számlák fiktív jellegét a törvényszék nem a szakértői vélemény alapján állapította meg, hanem az egyéb bizonyítékok (terhelő vádlotti vallomások, tanú vallomások, okirati bizonyítékok) értékelése révén, amelyet minden további nélkül megtehetett, hiszen ezek fiktív voltának megállapítása alapvetően nem könyvszakértői kérdés. Az a körülmény, hogy az I. r. vádlott, mint amire a védő utalt, hogy maga, személyesen szállított volna árut, a vád tárgyát követő időszakban a megfigyelési jelentésben foglaltak szerint megállapítható volt, hiszen nem egyszer vitte együtt a II. r. vádlottal a megrendelt termékeket a végső értékesítő cégnek helysége¹²re, közreműködése pedig a tanúvallomások alapján az ezt megelőző időszakban is megállapítható. Rögzíthető volt az is, hogy mivel az egyéb érdekelt⁹. tényleges irányítása a megalapozott és hiánytalan tényállítás szerint hozzá kötődött, így az áru végső megrendelőkhöz történő szállítását is ő irányította, mely szállítást Terhelt³ III. r. vádlott végezte a II. r. vádlott ugyancsak irányító, szervező közreműködésével.

[142] A vádlottak személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket a másodfokú bíróság akként pontosítja az I. r. vádlott fellebbezésében és nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján, hogy Terhelt¹ I. r. vádlott havi nettó jövedelme futárként 200.000 forint. Élettársi kapcsolatban él személyszal, aki tanítónő, keresete havi 200.000-220.000 forint, más bevételi forrásuk nincs. Két kiskorú és két nagykorú, de még tanuló gyermek eltartásáról gondoskodik, melyek közül kettő saját, kettő nevelt gyermek. A saját gyermekei Németországban, Hamburg mellett élnek az édesanyjukkal, részükre havi 110.000 forint tartásdíjat fizet. Vagyontalan, betegsége nincs. Elmondása szerint havi 50.000 forintot tudnak a háztartásukban megtakarítani, ugyanakkor ennek ellentmondóan arra is nyilatkozott, hogy az elsőfokú ítéletben rögzített 1.500.000 forint tartozása is fennáll, mert azt nem tudja törleszteni. Az ellentmondással kapcsolatos kérdésekre annak felmerülését követően nem kívánt válaszolni. Asztaliteniszezik a Sportegyesületében és gyerekeket is tanít erre a sportágra.

[143] Terhelt² II. r. vádlott személyi körülményeit a védő fellebbezésében írtak és a csatolt orvosi irat alapján azzal pontosítja, illetve egészíti ki, hogy a II. r. vádlott nős családi állapotú, feleségével első közös gyermeküket várják.

[144] Terhelt⁴ IV. r. vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata és a csatolt orvosi iratok figyelembevételével a személyi körülményeket akként korrigálja, hogy a IV. r. vádlott havi jövedelmeként 350.000 forintot jelöl meg. Rögzíti, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, akik édesanyjukkal élnek, a IV. r. vádlott 50.000 és 100.000 forint közötti gyermektartásdíjat fizet részükre. A 69 éves édesanyjával él egy háztartásban, aki nyugdíjas, nyugdíjának havi összege 130.000 forint. Vagyontalan, tartozás nem terheli, a korábbi tartozását rendezte, havonta 70.000 forintot tud megtakarítani. A cukorbetegsége inzulinos kezelést igényel. A magas vérnyomás betegsége kívül asztmában is szenved. Az agyi infarktusból kifolyólag évente legalább egyszer infúziós kezelést kell kapnia, illetve annak következményeként mozgás- és egyensúlyzavarai is vannak, melyek rehabilitációt igényelnek. A betegség ezen túlmenően a beszédközpontját is érintette.

[145] Terhelt⁵ V. r. vádlott előéleti adatait a következő szerint pontosítja:

[146] A Btk. 97. § (1) bekezdése szerint a büntetőjogi felelősség megállapításához, büntetés kiszabásához vagy intézkedés alkalmazásához fűződő hátrányos jogkövetkezményt törvény állapíthat meg.

[147] A (2) bekezdés alapján a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. A visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 389. §-a szerint, az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.

[148] Mindezekre tekintettel az állapítható meg, hogy amely adatot a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmaz, az nem létező adatnak tekintendő. (BH.2019.154.)

[149] E szabályozás alapján a másodfokú bíróság Terhelt5 V. r. vádlott esetében az elsőfokú ítéletben rögzített büntetések feltüntetését mellőzi, mert ezen elítélések adatait a másodfokú bíróság által beszerzett bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazta.

[150] Rögzíti, hogy az V. r. vádlott erre figyelemmel a cselekmények elkövetésekor büntetett előéletűnek nem tekinthető.

[151] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítéltábla megalapozottnak találta, az kiegészítést nem igényelt, mentes volt a Be. 592. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól, az a Be. 591. § (1) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[152] Az mindössze három elírást tartalmazott, amelyet a másodfokú bíróság a Be. 453. § (1) és (6) bekezdése alapján korrigált, ennek megfelelően az indokolás [13] bekezdésében a 2013 novemberét 2013 decemberére helyesbíti, a [26] bekezdésben terhelt4 IV. r. vádlott helyett Terhelt4 IV. r. vádlottat, míg a [48] bekezdésben terhelt3 III. r. vádlott helyett Terhelt3 III. r. vádlottat tünteti fel.

[153] Az előterjesztett védelmi fellebbezések, mint ahogy arra a másodfokú bíróság már korábban az indokolási kötelezettség vizsgálata körében utalt, valójában az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadták, melyekben fenntartották a védők az elsőfokú bíróság előtt megtartott perbeszédükben előadottakat a felmentést illetően, új érveket pedig nem hoztak fel. A törvényszék a perbeszédekben felvetettekre a mérlegelése során minden tekintetben választ adott, értékelte az írásban tett I. és II. r. vádlotti tagadó vallomásokat is, csak úgy, mint a beismerő vádlotti előadásokat.

[154] Rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a bizonyítási eljárás során nem volt figyelmen kívül hagyható az a körülmény, hogy a vád tárgyává tett elkövetési magatartás az olyan

áfacsalások körébe tartozó cselekmény volt, melynek tipikus jellemzője, hogy az annak elkövetésével vádolt elkövetői kör a fizetendő adó összegét fiktív számlákkal kísérli meg csökkenteni. E cselekvés az elkövetők oldaláról mindenképpen szervezett bűnelkövetést igényel, de ugyanakkor a bizonyítás kereteit is kijelöli, hiszen szükségessé teszi egyrészt a számlagyár működésének, másrészt az adólevonási jog gyakorlásának a vizsgálatát.

[155] Az elsőfokú bíróság értékelési tevékenységéből megállapítható, hogy mindezekre a körülményekre figyelemmel volt és mérlegelése során feltárta a számlagyárak tipikus jellemzőit, melyek az ügy sajátosságaira is tekintettel összegzően a következőkben rögzíthetők:

[156] -az érintett cégek adtak ugyan be adóbevallást, azonban azok minimális nagyságrendet képviseltek, a 100 ezer forintot nem haladták meg, mely egyébként utasítás is volt tanúl könyvelő felé az I. r. vádlott részéről,

[157] -a egyéb érdekelt¹⁰ áfa analitikával nem rendelkezett, így a teljes ügylet áfa analitikáját sem lehetett vizsgálni,

[158] -az egyéb érdekelt¹¹. és a egyéb érdekelt¹⁰ nem működő cégek voltak, melyet alátámaszt azon adat is, hogy az illetékes önkormányzatok részükre vállalkozási tevékenységhez szükséges engedélyeket nem adtak ki, iparűzési adó hatálya alatt nem álltak, és nem rendelkeztek a kibocsátott számlák kiállításakor az ahhoz szükséges, a számlákon feltüntetett gazdasági tevékenység végzéséhez elengedhetetlen személyi és tárgyi feltételekkel,

[159] -az ügyvezetők mindhárom számlagyárban szereplő cég esetében strómanok voltak, csak névleg irányították a gazdasági társaságot,

[160] -a beérkező utalásokat a bankszámlára érkezést követően készpénzben azonnal felvették, majd átváltották és vagy átadták a II. r. vádlottnak, vagy az I. és II. r. vádlott útmutatása alapján átutalták a velük valóságban gazdasági kapcsolatban nem álló cégek számlájára,

[161] -a cégek között személyi összefonódások álltak fenn,

[162] -a számlakiállító ténylegesen nem vette birtokba azt az árut, amit a számlák alapján eladott a számla befogadójának, a megrendelt áru a közösségi eladótól közvetlenül a megrendelőkhöz került leszállításra,

[163] -a cégek könyvelője a 2013-as időszakban még csak az egyéb érdekelt⁹. és az egyéb érdekelt¹¹. esetében volt ugyanaz a személy, tanúl, de 2014-ben már a egyéb érdekelt¹⁰ könyvelése is hozzá került,

[164] -az értékesítési ár a valós működést önmagában eleve kizáró lehetetlenül alacsony árnak volt tekinthető.

[165] Az adólevonási jog gyakorlásának körében is elvégezte az elsőfokú bíróság a szükséges vizsgálatokat, az e körben irányadó jogszabályokat alapul véve. Helyesen hivatkozott arra, hogy az adóalanyok alapvető joga, hogy amennyiben az ügylet teljesült, és az ügyletet tanúsító számla megfelel az áfa törvény előírásainak, az általuk fizetendő áfából levonják beszerzett árukat és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót.

[166] Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó levonásba helyezésének együttesen megkívánt tartalmi feltételei közé tartozik egyebek mellett, hogy a számlát valós adóalany állítsa ki, a számlát az azon feltüntetett adóalany felek között végbement valós gazdasági eseményről állítsák ki, és a számla minden, az Áfa tv. által előírt kötelező adattartalom körébe tartozó adata helytálló legyen. Az alakilag a jogszabályi előírásoknak megfelelő számla csak abban az esetben jogosítja a számlabefogadó adóalanyt adólevonásra, ha az tartalmilag hiteles, annak minden adata valós és helytálló.

[167] A gazdasági esemény vonatkozásában a termék értékesítését, szolgáltatás teljesítését igazoló tények, körülmények, bizonylatok alapján állapítható meg, hogy a számlában feltüntetett teljesítés a valóságban megtörtént-e és bizonyítható-e, valamint, hogy a termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást a számlán szállítóként szereplő adóalany teljesítette-e. Ha a számlabefogadó a számlán feltüntetett terméket nem vásárolta meg, a szolgáltatást nem vette igénybe, azaz a felek között kötött szerződés színlelt szerződés, a számla nem alkalmas adólevonásra.

[168] Az elsőfokú bíróság a számlák és gazdasági események valódisága tekintetében ugyan rendelt ki igazságügyi könyvszakértőt az ügyben, de erre a kérdésre a szakértő a szakvélemény kétszeri kiegészítését követően sem tudott határozott választ adni az áfa analitika és a bankszámla kivonatok hiányosságai folytán. Mindezek alapján a törvényszék helyesen a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok, így a vádlottak vallomásai, a hozzájuk kapcsolódó tanúvallomások, okirati bizonyítékok, különösen a titkos adatszerzés során keletkezett adatok alapján foglalt állást a tekintetben, hogy a befogadott számlák alakilag és tartalmilag megfelelők voltak-e az adólevonási jog alkalmazására, és a kérdést nemmel válaszolta meg. Ezt a tényállás tisztázási jogkörében minden további nélkül megtehetette, hiszen az üzleti tevékenység fiktív jellegének megállapítása, mint a történeti eseménysor része, bírói és nem pedig könyvszakértői kompetenciába tartozó kérdés. Amennyiben ezt a szakértői vélemény is megerősítette volna, az csak további, a bizonyítékok értékelését megerősítő körülmény lett volna.

[169] A törvényszék a mérlegelése során nem vétett hibát akkor sem, amikor a I. és II. r. vádlott tagadásával szemben az őket terhelő további vádlotti vallomásokat elfogadta, mert azokból egymást alátámasztóan bontakozott ki a rendszer működése, melyet a VII. r. vádlottól lefoglalt táblázatok adatai, de tanú tanú nyomozati vallomása is megerősített. A tanú tárgyalási vallomását a törvényszék indokoltan vetette el, mert annak megváltoztatására elfogadható magyarázattal nem szolgált, olyan körülmény pedig, hogy a nyomozás során

esetleg a hatóság tagjai gyakoroltak volna rá nyomást, és befolyásolták volna a vallomásának tartalmát, nem merült fel, ilyenre hivatkozás sem történt.

[170] A megrendelő cégek részéről kihallgatott tanúk vallomásának elfogadása is helytálló volt, melyben az I. és II. r. vádlottat, mint az egyéb érdekelt⁹ nevében, részéről eljáró személyeket azonosították, e vallomások tartalmának értékelésekor sem tévedett a törvényszék, ugyanis annak, hogy az I. r. vádlott esetlegesen más cég alkalmazottjaként is szállított a részükre, nem volt jelentősége, mert a tanúk az egyéb érdekelt⁹-vel való partneri viszony tekintetében nyilatkoztak és ennek kapcsán nevezték néven e vádlottakat, mint olyan személyeket, mint akiktől árut rendeltek meg, vagy, mint akik a megrendelt árut kiszállították és nemcsak a 2014 februárját követő időszakban.

[171] A törvényszék az ítélet indokolásának [174] bekezdésében részletesen elemezte, hogy miért állapítható meg, hogy az I. és II. r. vádlott már az egyéb érdekelt¹¹-nek a egyéb érdekelt²³ társasággal való kereskedése idején is irányítói, szervezői voltak a cégláncolatnak, érvelése helytálló volt. E körülményre a IV. r. vádlott által rendelkezésre bocsátott, az e céggel való kereskedés részleteire vonatkozó elektronikus levélváltások is bizonyítékul szolgáltak, melyekből megállapítható volt, hogy ezen ügyletek kapcsán sok probléma adódott, amit a IV. r. vádlott próbált kézben tartani. A IV. r. vádlott e körben tett vallomását a titkos adatszerzés során beszerzett, a nyomozati irat 3. kötet 76. oldalán található jelentés is megerősítette. A jelentés szerint ugyanis a 2014. március 11. napján Terhelt¹ I. r. és Terhelt⁴ IV. r. vádlott között lezajlott beszélgetésben az I. r. vádlott arról érdeklődött a IV. r. vádlottól, hogy emlékszik-e még arra, amit a egyéb érdekelt²³en vissza kell írni, megvan-e még neki, mert most hajlandók lennének ezt megtenni, melyre a IV. r. vádlott úgy válaszolt, hogy úgy tudja, hogy neki már nincs meg, de a gépen valahol rajta kell lennie. Ekkor az I. r. vádlott közölte, hogy akkor majd megkeresteti Terhelt⁷val, habár a nő nem tud belépni az emailekbe. E beszélgetésre, amennyiben az I. r. vádlott állítása szerint neki a egyéb érdekelt²³ céggel való kereskedéshez semmi köze nem lett volna, nyilvánvalóan nem került volna sor, hiszen az ő cseh cége nem állt az osztrák gazdasági társasággal üzleti kapcsolatban, e kommunikációt egyértelműen a láncolatban betöltött és a tényállásban megjelenített szerepe indokolta, melyről a IV. és V. r. vádlott részletesen beszámolt.

[172] Itt tér ki a másodfokú bíróság az I. r. vádlott védőjének azon felvetésére, hogy a titkos adatszerzés során beszerzett adatokat, melyek a vád tárgyává tett cselekmény befejezési időpontját követően keletkeztek, nem lehetett volna értékelni és abból visszamenőlegesen következtetést levonni. A másodfokú bíróság ezt az érvelést abból a szempontból közelítette meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően a beismerő vallomást tevő vádlottak vallomására és azokat megerősítő bizonyítékokra, így többek között a titkos adatszerzésről készült jelentések tartalmára és az azokat alátámasztó megfigyelési jelentésekre is alapozta. Kétségtelen, hogy indokolásában utalt arra, hogy azok azért voltak figyelembe vehetők, mert a számlázási láncolat működésében nem állt be jelentősebb változás a IV. és V. r. vádlott helyettesítésén kívül, és ezért nem lehetett külön kezelni a vádlottak magatartását 2013 és 2014 években. Ezen túlmenően pedig az I. r. vádlott 2014. február végétől 2014 áprilisáig rögzített magatartása alapján lehetett következtetést levonni e vádlott 2013 év második felében tanúsított magatartására. Ugyanakkor az is egyértelmű, hogy valójában nem visszafelé következtetés történt a mérlegelés során. Az elsőfokú bíróság ugyanis azt állapította meg, hogy mi történt korábban, hogyan működött a szervezet 2013-ban a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján, majd pedig összevetette azt a TASZ révén beszerzett információkkal és rögzítette, hogy azok a terhelő vallomást tevő vádlotti

vallomásokat, azok hitelességét ugyancsak megerősítették, melyekből a szervezet működése nyomon követhető volt és valóban az is látszott, hogy a helyettesítésen kívül abban más változás 2014-re nem következett be.

[173] Az I. r. vádlottnak és védőjének a 40 millió forint eltűnése kapcsán kifejtett álláspontja sem volt érdemben helytálló. Azt valóban helytelenül rögzítette a törvényszék, hogy az I. r. vádlott az írásban tett vallomásában nem tett említést a hitelkeretéről és csak később, a tárgyalási észrevételében utalt erre, mert az írásbeli vallomásban feltűntetésre került, hogy két cégtől kb. 40 ezer eurós hitelkerete volt. Ugyanakkor ez a körülmény nem változtat azon, hogy a vallomásából az is kivehető volt, hogy az „eltűnt” pénz az V. r. vádlott cégének az ő cseh cége felé fennálló tartozása volt, amit viszont nem sikerült bizonyítani, mert az egyéb érdekelt¹² felé a egyéb érdekelt²⁴. társaság csak 19.550 eurós kifizetetlen tartozást tartott nyilván, ami jóval kevesebb, mint a lefoglalt 131.500 USA dollár. A más társaság felé fennálló esetleges hitelkeretnek pedig nem volt relevanciája, hiszen az egyéb érdekelt¹¹. csak a fent említett szlovák cégtől megrendelt termékek értékesítéséhez kötődött.

[174] Az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységéről mindezek alapján az állapítható meg, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat részletesen, magas színvonalon elemezte, azokat egymással összevetette, az általa levont következtetésekkel a másodfokú bíróság is szinte mindenben egyetértett, a fentiekől részletesebb módon azt nem kívánja elemezni vagy megismételni, ugyanakkor jelzi, hogy azok egy-két helyen korrekcióra szorultak, azokon a helyeken, ahol az elsőfokú bíróság a saját érvelésével is ellentétes következtetést vont le. Így pontosítja, illetve mellőzi az indokolás köréből azokat a megállapításokat, amelyek arra utalnak, mely szerint az egyéb érdekelt⁹. sem folytatott valós gazdasági tevékenységet és szerepe csak a fiktív számlák kiállítása lett volna, mert az általa megállapított tényállás és a bizonyítékok értékelése, valamint ebből következően a büntetőjogi felelősség megállapítása nem erre enged következtetni. A tényállásban rögzítettek szerint ugyanis a számlázási láncolat felépítése kizárólag az egyéb érdekelt⁹. kiszolgálása érdekében, a tevékenység tényleges vezetői, az I. és II. r. vádlott irányítása alatt történt, arra pedig adat nem merült fel, hogy a cég által a megrendelők felé teljesített értékesítés mögött nem állt volna valós gazdasági esemény, sőt minden rendelkezésre álló bizonyíték azt támasztja alá, hogy az egyéb érdekelt⁹ belföldi termékértékesítései valósak voltak, azok a számlákon feltűntetett felek között, időben, tartalommal történtek meg, következésképpen azok után az egyéb érdekelt⁹-t adófizetési kötelezettség terhelte. A számlák fiktív volta – az elsőfokú ítéletben írtak szerint – az egyéb érdekelt⁹. ezen adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése céljából levonásba helyezett, beszerzési számlái esetében mutatható ki.

[175] Mindezekre tekintettel rögzíti az ítéltábla, hogy a [140] bekezdés utolsó mondatrészében nem másik három, hanem másik két magyar cég feltűntetése a helytálló, a [182] bekezdés első mondatában nem az egyéb érdekelt⁹. által kiállított, hanem az általa befogadott számlák a fiktívek, a [192] bekezdésből pedig mellőzi, hogy e cég nem folytatott semmilyen gazdasági tevékenységet.

[176] Terhelt³ III. r. vádlott vallomásában foglaltakat pedig kiegészíti az ítéltábla azzal, hogy a 2014. április 11. napján tett gyanúsítottai vallomásában pontosan akként nyilatkozott (nyomozati irat 9. kötet 367-369. oldal), hogy a tevékenységéért, amíg a szállítást is végezte, havonta 200.000 forintot kapott Terhelt²től, amelyből 170-180 ezer forintot kapott kézhez, mert gyerektartást is kellett fizetnie, amit terhelt² utalt át az általa megadott bankszámlára. E

vallomás tartalmának megfelelően került a tényállásba annak megállapítása, hogy a III. r. vádlott a bűnszervezet működési ideje alatt 1.400.000 forintra tett szert.

[177] A védelmi oldalról a tényállást támadás érte azon okból is, hogy az azért is megalapozatlan, mert nem tartalmazza azokat a körülményeket, amelyekből az egyes vádlottak tudattartamára lehetett volna következtetni a bűnszervezet megállapításának vizsgálata során.

[178] E felvetéssel kapcsolatban az ítéltábla az alábbiakra mutat rá: A vádlotti tudattartalom, ezáltal a célzatosság vizsgálata körében a Kúria több eseti döntésében is, melyek felülvizsgálati eljárásban fogalmazódtak meg, elfogadta azt, hogy az ítéleti történeti tényállásban rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH2005.167.) és a tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része is.

[179] Ugyanakkor az EBH.2012.B.24. számú döntés indokolásában főszabályként a következőkre mutatott rá: az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akaratil viszonyulása.

[180] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen ténykérdés. Mindez egyben azt is jelenti, hogy mindig közvetett bizonyítás a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami viszont jogkérdés.

[181] Jelen ügyre levetítve ezen okfejtést, annak vizsgálata, hogy az egyes vádlottak mennyire voltak tisztában azzal, hogy magatartásukat bűnszervezet keretében valósítják meg, illetve annak objektív elemeit felismerve, ahhoz csatlakoznak, szintén nem a tényállásban megjelenítendő körülmény, hanem a jogi indokolás körébe tartozó kérdés, mely az e büntetékiszabási körülmény indokolása keretében kell, hogy kifejtésre kerüljön, melyet az ítéltábla ennek megfelelően, a későbbiek során részletesen elemezni is fog.

[182] A II. r. vádlott védője által felvetettek kapcsán rögzíti a másodfokú bíróság, hogy ez az okfejtés a vádirati és a gyanúsításban közölt tényállás tekintetében is irányadó a tudattartalom megjelenítése szempontjából, melyből következően a vádlotti tudattartalom ítéletben történő rögzítése sem jelentene a vádon való túlterjeszkedést. A bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, az eset körülményeit mérlegelve a vádon való túlterjeszkedés nélkül megállapíthatja a bűnszervezetben elkövetés tényét abban az esetben is, ha arra a vádirat kifejezett indítványt nem tartalmaz. Ezen túlmenően a nyomozati iratok adatai alapján az kétségtelenül megállapítható, hogy a II. r. vádlottal a gyanúsított kihallgatásai során közölték, hogy a tényállásban rögzített cselekvősséggel, mint bűnszervezetben elkövetőt gyanúsítják, így e körülményre is volt lehetősége reagálni, vagy arra védekezést előterjeszteni, de ezen jogával nem élt.

[183] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét vitató védői okfejtések nem foghattak helyt, a felülmérlegelés törvényi tilalmára is figyelemmel azokat elvetette az ítéltábla.

[184] A megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, a cselekmények minősítése is törvényes valamennyi vádlott esetében, mint ahogy az elkövetői alakzat megállapítása és az alkalmazott Btk. megválasztása is, azonban a minősítés indokolása pontosításra szorult.

[185] A minősítés alapját képező jogszabályhelyeket a törvényszék hiánytalanul jelölte meg.

[186] Az ítélet indokolásának [192] bekezdésében azonban a megállapított tényállás alapján tévesen azt rögzítette, hogy a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában a III. r. vádlott az adóhivatalt tévedésbe ejtette és ezzel a magyar költségvetésnek vagyoni hátrányt okozott. Ezen érvelés kapcsán a II. r. vádlott védőjének álláspontja az volt, hogy e bűncselekmény megvalósulásához természetes személyt kellett volna az elkövetőnek tévedésbe ejteni, vagy tévedésben tartani, mely körülmény nem valósult meg, így bűncselekmény sem.

[187] Az elsőfokú bíróság indokolásából azonban az is egyértelműen megállapítható, hogy a törvényszék valójában a költségvetési csalás Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjának harmadik fordulataiban nevesített elkövetési magatartást, a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában megvalósított valótlan nyilatkozat tételét és ezzel összefüggésben valótlan tartalmú okiratok felhasználását róta Terhelt3 III. r. vádlott terhére, mellyel a költségvetésnek a tényállásban rögzített vagyoni hátrányt okozta, mint az egyéb érdekelt9. ügyvezetője. ÁFA bevallásaiban ugyanis a levonható adó összegét meg nem történt gazdasági eseményeket tartalmazó fiktív számlák adataira alapította, a fizetendő adó összegét ekként jogosulatlan csökkentette, tehát az adóhatóság felé ezzel valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, mellyel összefüggésben vagyoni hátrányt okozott. Az ügyben érintett további vádlottak pedig e bűncselekmény elkövetésére bírtak rá őt (I. és II. r. vádlott), vagy nyújtottak annak elkövetéséhez segítséget (IV. és V. r. vádlott).

[188] A költségvetési csalás jelenlegi tényállása, melyet már az 1978. évi IV. törvény is azonos módon szabályozott 2012. január 1. napjától, számos korábbi bűncselekményt olvasztott magába, melynek megalkotásával a jogalkotó célja az volt, hogy következetesebbé és használhatóbbá tegye a Btk-t a költségvetést károsító bűncselekmények vonatkozásában, szándékosan szélesítette ki azok körét, ún. összefoglalt bűncselekményt alkotott. E bűncselekménynek kétségtelenül van olyan megvalósítási formája, melynél a II. r. vádlott védője által hivatkozott mást tévedésbe ejtésnek, vagy tévedésben tartásnak jelentősége van, ahol szükséges a passzív alany, azonban a III. r. vádlott terhén megállapítható fordulat esetében e körülmények nem játszottak szerepet, a hivatkozott passzív alany megléte itt nem volt a bűncselekmény megvalósulásának feltétele. Ahhoz elegendő volt annak megléte, hogy az önadózáson alapuló adózási rendszerben a III. r. vádlott által képviselt cég adóbevallásait neki felróhatóan valótlan tartalommal nyújtsák be.

[189] Nem osztotta a másodfokú bíróság a védő azon érvelését sem, hogy a bűncselekmény elkövetője az V. r. vádlott, mint az egyéb érdekelt¹¹. ügyvezetője lett volna.

[190] Minden rendelkezésre álló bizonyíték azt támasztja alá, hogy az egyéb érdekelt⁹ belföldi termékértékesítései valóságosak voltak, azok a számlákon feltüntetett felek között, időben, tartalommal történtek meg, következésképpen azok után az egyéb érdekelt⁹-t adófizetési kötelezettség terhelte. A számlák fiktív volta – az elsőfokú ítéletben írtak szerint – az egyéb érdekelt⁹. ezen adófizetési kötelezettségének jogosulatlan csökkentése céljából levonásba helyezett, beszerzési számlái esetében kétséget kizáróan kimutatható. A vád és ekként az eljárás tárgyát az e cselekménnyel okozott adóhiány és az ezzel összefüggésben fennálló vádlotti felelősség vizsgálata, nem pedig az ún. importáfa bevallásának és megfizetésének elmulasztása képezte. Utóbbinak az egyéb érdekelt⁹ által a vád tárgyává tett cselekménnyel összefüggésben okozott vagyoni hátrány megvalósulására és megállapítására – az ÁFA fizetési kötelezettség fiktív számlákkal történő csökkentésére – kihatása nincs.

[191] A rendelkezésre álló adatok szerint egyértelműen megállapítható volt, hogy a számlázási láncolat felépítése kizárólag az egyéb érdekelt⁹. kiszolgálása érdekében és annak tényleges vezetői, az I. és II. r. vádlott irányítása alatt történt, melynek célja az importáfa megfizetésének elkerülésén túl, az egyéb érdekelt⁹. által végzett belföldi termékértékesítések után fizetendő Áfa fiktív beszerzési számlákkal történő további csökkentése volt. Amennyiben ezt a láncolatot nem hozták volna létre, a közösségen belüli eladó gazdasági társaság a egyéb érdekelt²³, majd később az egyéb érdekelt¹², mely ugyancsak az I. r. vádlott tényleges ügyvezetői irányítása alatt állt, az egyéb érdekelt⁹-vel állt volna felismerhető üzleti kapcsolatban, azaz ő vásárolta volna meg az árut a saját neve alatt a közösség területéről, ami azzal járt volna, hogy neki kellett volna a közösség területéről való áfamentes beszerzés után megfizetnie a magyar állam irányába az általános forgalmi adó teljes összegét is.

[192] Ezzel szemben azonban a láncolat alapján az egyéb érdekelt¹¹. volt a közösségen belüli beszerzések első magyarországi láncszeme, aki ezt követően az árut tovább számlázta az ugyancsak belföldi egyéb érdekelt¹⁰ részére, mely szintén egy nem működő gazdasági társaság volt, és amelynek feladata arra irányult, hogy tovább számlázza az árut az egyéb érdekelt⁹-nek. Az egyéb érdekelt¹¹. a közösségen belüli beszerzést, amely után a közösségi beszerzéshez kapcsolódó áfa összegét be kellett volna fizetnie, nem vallotta be, csak belföldi beszerzést, melyet viszont számlával nem igazolt, de nem is tudott volna, hiszen ilyen jellegű beszerzése nem volt. Mindezek alapján kétséget kizáró következtetés vonható arra, hogy létrehozásának oka is mindössze annyi volt, hogy megteremtse a lehetőségét az importáfa megfizetésének elkerülése és az ÁFA fizetési kötelezettség fiktív belföldi beszerzési számlákkal történő csökkentése révén a láncolat végén álló cégnél lecsapódó árelőny és vagyoni haszon érvényesítésének.

[193] Figyelemmel arra, hogy a számlázási láncolat végén az egyéb érdekelt⁹. állt, az általa a megrendelők felé végzett értékesítés mögött álló számlák valótlanágára, fiktív gazdasági tevékenység végzésére adat nem merült fel, így tettesként a költségvetési csalás bűncselekményét e cég ügyvezetője, Terhelt³ III. r. vádlott követte el, ugyanis a gazdasági társaság adóbevallásának benyújtására, az adófizetéssel kapcsolatos jognyilatkozatok megtételére az ügyvezető köteles. A [192] bekezdés harmadik mondatában ezzel ellentétesen rögzített azon megállapítást, mely szerint az egyéb érdekelt⁹. sem folytatott semmilyen érdemi gazdasági tevékenységet mellőzi, mert ez ellentmond az elsőfokú bíróság által a

tényállásban írtaknak, de saját későbbi érvelésének is. Rámutat az ítéltábla arra is, hogy egységes a bírói gyakorlat abban, hogy amikor az ügyvezetői tevékenységet csak névleg ruházzák át valakire, de a céget ténylegesen egy mögötte álló személy irányítja és a rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy a bejegyzett ügyvezető nem volt teljes tudatlanságban a cég tevékenységét illetően, őt mint ügyvezetőt terheli a felelősség a cég adóbevallásának benyújtásáért, és azért, hogy az adóbevallás a valóságnak megfelelő adatokat tartalmazzon. Az, hogy ezt a kötelezettségét nem teljesíti és nem ellenőrzi, hogy a cég tevékenységét az ő hozzájárulásával irányító személy ennek eleget tesz-e, nem mentesítheti őt mint a cég ügyvezetőjét az őt terhelő felelősség alól.

[194] Terhelt3 III. r. vádlott tudattartalmát illetően a védői hivatkozásra figyelemmel rögzíti a másodfokú bíróság, hogy az ugyan nem kérdéses, hogy csak névleg volt az egyéb érdekelt9. ügyvezetője, és valójában alkalmazotti feladatokat látott el, de a rendelkezésre álló adatok alapján a cég működésével tisztában volt, annak gazdasági tevékenységére, a számlázási láncolatra az általa végzett szállítások révén is rálátott, hiszen az árut az egyéb érdekelt11. bélyegzőjével vette át, míg a megrendelőknek az egyéb érdekelt9. nevében kiállított számlával adta tovább, ugyanakkor tudomással bírt arról is, mint e cég ügyvezetője, hogy a egyéb érdekelt10 az értékesítésben ténylegesen nem vesz részt, a tőle befogadott, az áru beszerzését igazoló számlák viszont a könyvelésbe beállításra kerültek. A III. r. vádlott tartotta a kapcsolatot a könyvelővel, a cég nevében bankszámlát nyitott, készpénzt vett fel, telefonkészülékeket vásárolt, vagyis olyan tevékenységeket végzett, amelyek messze túlmutatnak egy olyan személy szerepénél, aki a cég működésével nincs tisztában, ezért a tudattartamára vont következtetés és ezzel összefüggésben a büntetőjogi felelősségének a megállapítása is elkövetőként törvényes volt.

[195] A cselekmény üzletszerűen elkövetettként történt minősítésével a másodfokú bíróság egyetértett és nem osztotta az I. és II. r. vádlottak védőinek az ezt vitató álláspontját. Mint ahogy arra a Kúria a BH.2015.59. számú eseti döntésében rámutatott, mind a korábbi Btk. szerinti adócsalás folytatólagosan elkövetett bűncselekményegységébe, mind pedig a jelenleg hatályos és a felülvizsgálat tárgyát képező bűncselekmények elkövetése idején is hatályban volt Btk. szerinti törvényi egység különös eseteként szabályozott költségvetési csalásba - bár ez utóbbi bűncselekménybe nem szükségképpen - önmagukban bűncselekményt képező és a törvényi egységi konstrukció hiányában egymással egyébként valóságos anyagi halmazatban álló bűncselekmények tartozhatnak. Az a körülmény pedig, hogy a törvény rendelkezése folytán a több, egymással valódi anyagi halmazatban álló bűncselekményt egy rendbeli bűncselekményként kell értékelni, nem vezethet oda, hogy a mesterségesen kialakított egy rendbeli bűncselekményre figyelemmel az - rendszerint több bűncselekmény elkövetését igénylő - üzletszerűség megállapítására nem kerülhet sor.

[196] Az elkövetéskor és az elbíráláskor is hatályos Btk. szerint üzletszerűen az követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerűség megállapíthatóságának tehát két konjunktív feltétele van: egyfelől az azonos vagy hasonló bűncselekmények elkövetése (tárgyi oldal), másfelől pedig a rendszeres haszonszerzésre törekvés (alanyi oldal).

[197] A jelenlegi ismeretek szerint nincs a költségvetési csaláshoz hasonló jellegű bűncselekmény, mert a törvényhozó célja az volt, hogy minden olyan büntetendő magatartást,

amely a legszélesebb körben meghatározott költségvetés legtágabban meghatározott vagyoni sérelmével járhat, a költségvetési csalás tényállásába illessze.

[198] Tény, hogy a költségvetési csalás tényállása ún. összefoglalt bűncselekmény. Olyan törvényi egység, amely akár egymással össze nem függő cselekményeket olvaszt egyetlen bűncselekmény tényállásába. Ennél fogva nem kizárt a bűncselekmény-egységként értékelése az egyébként térben is időben is elkülönülten végrehajtott cselekményeknek. Az ilyen önmagukban is bűncselekmény megállapítását eredményező - valódi anyagi halmazatszerű - rész-cselekmények alapját képezhetik a több ugyanolyan bűncselekmény megállapításának az üzletszerű elkövetés fogalmában.

[199] Általában több bűncselekmény elkövetése alapján kerülhet sor az üzletszerűség megállapítására. Nem kizárt azonban az sem, hogy egyetlen bűncselekmény alapozza meg az üzletszerűséget, feltéve, hogy az elkövető rendszeres haszonszerzésre törekedve több bűncselekmény elkövetését határozta el (BH2011. 92. II.). A rendszeres haszonszerzésre törekvés az elkövető célzatára utal. Az üzletszerűség megállapítható akkor is, ha a célzat nem realizálódik, vagyis, ha az elkövető nem jut hozzá az általa remélt vagyontárgyakhoz, anyagi javakhoz, illetve, ha ténylegesen nem tesz szert haszonra. Nem feltétele az üzletszerűség megállapíthatóságának az sem, hogy a bűnözés legyen az elkövető egyetlen keresetforrása. Elégséges, ha a bűncselekményeket azért valósítja meg, hogy ily módon jövedelmét rendszeresen kiegészítse.

[200] Mindezen indokokra figyelemmel, a Kúria álláspontjával egyetértve a jelen ügyben megállapítható, hogy a hatályos Btk. rendszerében a költségvetési csalásba illeszkedő, haszonszerzésre törekvő elkövetés a tényállásban megállapított ismétlődés mellett, figyelemmel arra is, hogy az egyéb érdekelt⁹. 2013-ban havonta teljesítendő áfa bevallási és fizetési kötelezettséggel bírt, a cselekmény üzletszerűen elkövetettnek minősül.

[201] A költségvetési csalás büntetétéhez kapcsolódóan helyesen állapította meg a halmazatban a törvényszék Terhelt³ III. r. vádlott terhén elkövetőként a Btk. 345. §-a szerinti hamis magánokirat felhasználásának vétségét is, mert a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vonatkozásában megvalósított valótlan nyilatkozat tétele során, ezzel összefüggésben valótlan tartalmú okiratokat, számlákat használt fel. E bűncselekmények egymással valóságos anyagi halmazatot képeznek, mert a költségvetési csalásnak nem szükségképpen eszköz-cselekménye a hamis magánokiratok készítése és felhasználása. A folytatólagos elkövetés megállapítása is helytálló volt, mert a különböző számlák felhasználása azonos megsértett jogviszony tekintetében történt (36.BK.vélemény).

[202] A részesség kapcsán a következőket rögzíti az ítéltábla. A részesség, így mind a felbujtói magatartás, mind a bűnségély járulékos jellegű, tettesi alapcselekmény nélkül önálló részesség nem létezik. A részesség minősítésének a tettes által megvalósított cselekményhez kell igazodnia. A részesség járulékosága továbbá azt is jelenti, hogy sem a felbujtó, sem a bűnségély nem valósíthat meg tényállási elemet, így költségvetési csalás esetében vagyoni hátrány okozását sem, mert akkor már nem részesség, hanem társtettség jön létre. A részesi magatartásnak összefüggésben kell lennie a tettesi alapcselekménnyel, a felbujtó esetében úgy, hogy annak rábírója, bűnségély esetében pedig oly módon, hogy annak segítője. A Btk. a részesség vonatkozásában a szándékosságot követeli meg, vagyis magának a részességnek is

szándékosnak kell lennie, át kell fognia a tettesi alapcselekmény elemeit, valamint magát a részesi magatartást is, azt hogy magatartásával az elkövetőt a bűncselekmény elkövetésére indítja, vagy bűnsegédként őt segíti, a cselekmény végrehajtását előmozdítja.

[203] Mindezen szempontokat figyelembe véve Terhelt3 III. r. vádlott terhén megállapított bűncselekményekhez igazítottan törvényesen állapította meg a törvényszék a tényállásban részletezett magatartások alapján Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak felbujtói, míg Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak bűnsegédi elkövetői minőségét. A [94]-[97] bekezdésben foglalt érvelését e körben az ítéltábla is osztotta, azt megismételni nem kívánja. Az V. r. vádlott tudattartama kapcsán a védői érvelésre reagálva utal még az ítéltábla arra, hogy neki is tisztában kellett lennie az ügyvezetése alatt álló cég fiktív működésével, teljes tudatlanságra alappal ő sem hivatkozhat. Nem kétséges ugyanis, hogy a cég alapításán kívül annak részére több bankszámlát is nyitott, melyek révén biztosította a rendszer zavartalan működésének pénzügyi hátterét, ezen túlmenően pedig részt vett a könyvelési anyagok könyvelőhöz való eljuttatásában, többször nagy összegű készpénzt vett fel, váltott át, fizetett be a megadott bankszámlákra, és egy alkalommal maga is állított ki fiktív számlát. E tevékenységek révén át kellett, hogy lássa a működési hálót is, melynek ékes bizonyítéka az a hatósági bejelentés is, amelyet a IV. r. vádlottal együtt tettek, amely egyúttal az eljárás megindításának alapját is képezte. E körülményeket a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomásában maga az V. r. vádlott sem vitatta.

[204] Terhelt7 VII. r. vádlott terhén megállapított, a Btk. 321. § (1) bekezdésében meghatározott és e szerint minősülő, bűnszervezetben részvétel büntette minősítésével a másodfokú bíróság egyetértett. E vádlott terhére a bűnszervezetben elkövetést nem lehetett megállapítani, figyelemmel arra, hogy a vádirat a 2013-as adóévben elkövetett költségvetési csalást és az ehhez társuló közbizalom elleni cselekményt tette a vád tárgyává, a VII. r. vádlott pedig csak 2014 februárjában kapcsolódott be az elkövetésbe, így nincs olyan bűncselekmény, melyet ebben a szervezeti formában követett volna el, viszont a bűnszervezet ismérvei között kifejtésre kerülő érvelés szerint fel kellett ismernie azt, hogy a vele kapcsolatban álló, őt megbízó vádlottak e szervezeti keretek között működnek és azt is, hogy cselekvőségével e bűnszervezetben való elkövetésre vállalkozik, elfogadva az I. és II. r. vádlott ajánlatát.

[205] Mindezek alapján a bűncselekmény bizonyítottságának hiányára alapozó, felmentésre irányuló védelmi fellebbezések sem foghattak helyt.

[206] A Btk. 80. § (1) bekezdése értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

[207] A büntetés kiszabását befolyásoló körülmények közül a másodfokú bíróság részletesebben a bűnszervezetben történt elkövetéssel kíván foglalkozni, figyelemmel arra, hogy a védelmi fellebbezések egyöntetűen támadták a bűnszervezetben történt elkövetés megállapítását és ennek függvényében nem érték egyet az ehhez kapcsolódó jogkövetkezményekkel sem. Az elsőfokú bíróság e büntetiskiszabás során értékelendő körülmény megállapíthatóságát körültekintően vizsgálta és messzemenőig indokát adta

annak, hogy azt akár az új, akár a régi Btk. szerinti szabályozás alapján miért látta megvalósulni. Indokait az ítéltábla is osztotta, de a jogorvoslati kérelmekben megfogalmazott érvelések, illetve az alkalmazott Btk. helyes megválasztásának kérdése miatt szükséges volt ezt a másodfokú bíróságnak is górcső alá venni.

[208] A bűncselekmények megvalósításakor hatályban lévő definíció szerint bűnszervezet: a három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[209] A vádlottak által elkövetett bűncselekmények elbírálásának idejére megváltozott a bűnszervezet törvényi fogalma. Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107. §-a módosította a bűnszervezet Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában meghatározott fenti kritériumokat. E szerint bűnszervezet a legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. A Btk. fenti módosítása 2019. július 10. napján lépett hatályba.

[210] A korábbi és a jelenleg hatályos fogalom meghatározás összevetéséből egyértelműen kiviláglik, hogy a korábbi fogalom meghatározáshoz képest az újabb tényállás további két többletelemet tartalmaz. Egyfelől a „hierarchikus szervezettséget”, másfelől a „konspiratív működést”. Ebből megállapítható, hogy az újabb fogalmi elemek meghatározása következtében szigorúbb feltételekhez kötötté vált a bűnszervezet megállapítása, mert immár a konspiratív működést és a hierarchikus szervezettséget is megkívánja a törvényhozó, ezért e fogalmi elemek hiánya esetén felmerül a Btk. 2. § (2) bekezdése szerinti enyhébb büntető törvény alkalmazásának a lehetősége, így az új fogalom meghatározás vizsgálata elengedhetetlen.

[211] E két fogalomértelmezés tekintetében, csakúgy, mint a további tárgyi ismérvek vonatkozásában figyelemmel kellett lenni arra is, amit a védők is hangsúlyoztak, hogy a 4/2005. Büntető Jogegységi Határozatban rögzítettek szerint a bűnszervezet jogkövetkezményei csak akkor alkalmazhatók, ha az elkövető tudata a bűnszervezet törvényben meghatározott tárgyi ismérveit átfogta, ezért az ítéltábla az egyes feltételek vizsgálata során e szempontra is kitér.

[212] A védelmi fellebbezésekben felhozott érvek e két új fogalom taglalása során egyrészt a hierarchikus szervezettség és konspiráció szavak nyelvtani értelmezéséből indultak ki, másrészt hivatkoztak a módosító törvény miniszteri indokolásában foglaltakra is. Ez a fajta jogértelmezés azonban a Kúria álláspontja szerint nem elfogadott.

[213] A Kúria a 2019. október 10. napján megtartott tanácselnöki értekezletén vizsgálta az új törvényi fogalmat és alábbi következtetésre jutott. A Btk. nem tartalmaz törvényi értelmezést a „hierarchikusan szervezett” és „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez, ezért annak értelmezése a jogalkalmazó feladata. A jogalkalmazó alkotmányos kötelezettségének eleget téve az értelmezéskor figyelembe veszi a jogszabályhoz fűzött indokolást, azonban annak kötőereje nincs, az nem anyagi jogszabály, így az csak az egyes

fogalmi elemek tartalmának megállapításához adhat értelmezési segítséget. A bíróság feladata minden ügyben, hogy megállapítható-e adott tényállás alapján a bűnszervezetben elkövetés, e tekintetben pedig mindig az alanyi oldal vizsgálata a lényeges, amely szerint a terheltnek tudnia kell, hogy azt a bűncselekményt, aminek az elkövetője, bűnszervezetben valósítják meg. A jogszabályi változás nem jelenti feltétlen a bűnszervezet fogalmának jogalkalmazói újra gondolását, mivel a hierarchikus szervezetség nem feltételezi valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Ha olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személyi kapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bűnszervezet megállapítását az új fogalom szerint is. A csoport konspiratív működése lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi.

[214] A hierarchikus szervezetség esetében a Kúria által hivatkozottak alapján tehát nem követelhető meg szigorú alá-fölé rendeltségen alapuló struktúra, továbbá az sem, hogy a szervezeten belül a résztvevők formálisan meghatározott –állandó- szereppel rendelkezzenek, az azonban igen, hogy a bűncselekmények elkövetéséhez kapcsolódóan a feladatok kiosztására és végrehajtásuk rendje meghatározására a struktúrán belül szervezeten és ne ad hoc módon kerüljön sor. Ehhez nyilvánvalóan az szükséges, hogy a szervezeten belül legalább egy kiemelt szerepet betöltő személy legyen, de az nem feltétel, hogy valamennyi elkövető egymással hierarchiában álljon.

[215] Erre figyelemmel a jelen ügyben rögzíthető, hogy Terhelt1 I. r. vádlott ilyen, a szervezetet irányító, szervező szerepet töltött be. Ő volt az, ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen utalt, aki összefogta a további vádlottak magatartását. Az I. r. vádlott irányító szerepe a cégháló felépítéséből is nyomon követhető, hiszen valójában 2013 decemberéig szervezte a közösségi beszerzést, ezt követően pedig ő állt mind a közösségi beszerzést, mind a végső belföldi értékesítést végző cégek élén, még ha az egyéb érdekelt⁹ esetében ezt a tevékenységet névlegesen Terhelt3 III. r. vádlott látta is el, mert a II. r. vádlotton keresztül beszervezett III. r. vádlott az általa meghatározott feladatokat hajtotta végre, akinek időnként maga személyesen is adott utasítást. A láncolatot az I. r. vádlott nemcsak irányította, hanem azt ő is építette fel a II. r. vádlott közvetlen segítségével, majd a későbbiekben a tevékenységét felügyelte, kézben tartotta a megrendeléseket, a szállításokat, a számlázási folyamatot, figyelemmel kísérte az egyes cégek bankszámlájának állását, az utalásokat, pénzfelvételeket és a szervezetben résztvevő III., IV., V. r. vádlott, illetve az azt támogató VII. r. vádlott részére fizetést is adott, vagyis anyagilag is finanszírozta azt.

[216] Az I. r. vádlott e magatartását Terhelt2 II. r. vádlott közreműködésével valósította meg, rajta keresztül osztotta ki a feladatokat, miközben maga igyekezett a háttérben maradni. A II. r. vádlott bírta rá az I. r. vádlott megbízása alapján a III. és IV. r. vádlottakat a közreműködésre, és ez utóbbi vádlott pedig beszervezte az V. és VI. r. vádlottakat, akik a szervezetben mindig végrehajtói feladatokat láttak el, önállóan nem, csak utasításra cselekedtek, a tényállásban részletezettek szerint, e vádlottak irányító, szervező pozícióba sosem kerültek.

[217] Ami a vádlotti tudattartalmakat illeti, e körben az I. r. vádlott nyilván tisztában volt a saját irányító szerepével, akárcsak a II. r. vádlott, aki őt ebben segítette, de a további vádlottak nyilatkozataiból is az derült ki, hogy annak tudatában vettek részt az elkövetésben, hogy tisztában voltak az I. és II. r. vádlott vezető, illetve szervező szerepével, a tőlük kapott utasításokat hajtották végre az általuk meghatározott rend szerint, vagyis alanyi oldalról megközelítve is megállapítható a „hierarchikusan szervezett”jelleg.

[218] A „konspiratíván működő” fogalmi elem megállapításához kétségtelenül szükséges a szervezeten belüli összehangoltság, amely jelenti egyrészt azt, hogy az elkövetők erősítik egymás szándékát a bűncselekmény bünszervezetben, közösen történő megvalósítására, de azt is, hogy csak olyan szervezeti működés minősíthető bünszervezetnek, amely tevékenységének leplezésére, illetve titkolására is törekszik, azzal a megkötéssel, hogy ez nem jelent a szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem, ahogy arra korábban már utalás történt, az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi.

[219] Az összehangoltságot jelen esetben a bűncselekmények végrehajtásának a módja, a számlagár felépítése jól példázza, figyelemmel arra, hogy az egyes vádlotti cselekvések, a nekik adott részfeladatok egymást kiegészítő jellegűek voltak, egymásra épültek és a célzott bűncselekmények megvalósulása több lépcsőből álló láncolatos tevékenységet feltételezett, mellyel a vádlottak is tisztában voltak.

[220] Az kétségtelen, hogy minden bűnözésnek alapvető jellemvonása a cselekmény titkolására való törekvés, azonban jelen esetben nem csak ez az általános leplezésre irányuló törekvés figyelhető meg, hanem a cselekmény eltitkolásának egy magasabb foka is, amely akár a külső, akár a belső konspiráció szempontjából vizsgálva, csak arra enged következtetni, hogy az megvalósult.

[221] A külső konspiráció célja az, hogy a leplező magatartások a bűnös tevékenység hatóság előli eltitkolását szolgálják. Ennek megvalósulása jelen esetben kétségtelen, hiszen a cégáló felépítése azt tükrözi, hogy annak tagjai kifelé, a hatóságok felé látszólag önálló jogi személyek valós gazdasági tevékenységet folytató látszatát keltették, miközben valójában egyetlen személy irányítása alá tartoztak, és valós gazdasági tevékenységet sem láttak el. A cégáló ily módon történő felépítésére csak a hitelesség keltése miatt volt szükség, annak érdekében, hogy az I. és II. r. vádlott annak tevékenységéből a lehető legnagyobb profitot megszerezhesse.

[222] A belső konspiráció pedig azt a célt szolgálja, hogy a bünszervezetben résztvevők a szervezeten belül ne ismerjék a többi résztvevő pontos feladatkörét, ne rendelkezzenek róla teljeskörű információval, hogy egy esetleges lebukás esetén az adott személy ne rántsa magával a teljes elkövetői kört. E belső konspiráció feltételei jelen ügyre vonatkoztatva szintén adottak, mert bár kétségtelen, hogy a vádlottak, mivel egy településről származtak, ismerték egymást, de ez nem jelenti azt, hogy egymás pontos feladatkörét is ismerték. Az I. és II. r. vádlott úgy szervezték az egyes elkövetési feladatokat, hogy a végrehajtók között minél kevesebb érintkezési lehetőség legyen és ne lássanak rá pontosan egymás tevékenységére.

[223] Mindezen körülmények alapján a szervezet konspiratív működését is megállapíthatónak látta a másodfokú bíróság és azt is, hogy azzal az I., II., III., IV. és V. r. vádlott is tisztában volt, hiszen a szervezeten belüli saját tevékenységüket illetően a fentebb taglaltak szerint az összehangoltságot fel kellett ismerniük, mint ahogy azt is, hogy a feladataikat úgy kellett végrehajtani, illetve azokat az I. és II. r. vádlott úgy szervezte, hogy a kívüllág elől rejtve maradjanak és az is kétségtelen, hogy egymás tevékenységére sem volt pontos rálátásuk.

[224] A bünszervezet fogalmának e két új elemét megvizsgálva tehát rögzíthető, hogy azok a jelen ügyben megállapíthatók, ezáltal a Btk. 2. § (2) bekezdése alkalmazásának az I., II., III., IV. és V. r. vádlottak vonatkozásában ennek hiányára alapítottnak nem volt helye.

[225] E vádlottak esetében egyetértett a másodfokú bíróság azzal is, hogy a bünszervezet egyéb törvényi kritériumai is megvalósultak, e tárgyi sajátosságokat a vádlottak felismerték, a bünszervezetben elkövetésre való következtetés levonása helytálló volt az elsőfokú bíróság részéről. Ezeket görcső alá véve az alábbiakat lehet megállapítani:

[226] A három vagy több személyből álló csoport, mint objektív fogalmi elem léte tekintetében nem annak van jelentősége, hogy ki hány embert ismert, hanem annak, hogy a bünszervezetben történő megvalósítás felismeréséhez azzal kell tisztában lenniük a vádlottaknak, hogy a korábbiakban jellemzett szervezetben rajtuk kívül még legalább két ember működik együtt azért, hogy a célzott bűncselekmények megvalósuljanak. A vádlottak ismerték a rendszer működését, így azt is, hogy ahhoz minimum hány ember egymást segítő tevékenységére van szükség, tehát e tényállási elemet a tudatuk átfogta.

[227] A hosszabb időre szervezettség sem lehet vitatott, hiszen abból a tényből, hogy a bűncselekményt több hónapon keresztül folytatták, figyelemmel annak jellegére, hogy ennek érdekében céghálót építettek fel, és hogy a cél a profit maximalizálása volt, látszik, hogy nem alkalmoszerű elkövetésekről volt szó, és ennek az ismeretnek a vádlottak is birtokában voltak, hiszen azért vállalkoztak a bűncselekményekben való részvételre, mert ettől anyagi hasznot reméltek, mint ahogy az egyébként meg is valósult. Nincs ténybeli alap annak feltételezésére, hogy a bünszervezet működése időben limitált lett volna. Ellenkezőleg. A megállapított tényekből az a következtetés vonható le, hogy a terheltek szándéka a határozatlan időre szervezett keretek közötti tartós működésre irányult, figyelemmel arra a tényre is, hogy miután a IV. és V. r. vádlott felhagyott a tevékenységével, a IV. r. vádlott szerepére beszervezték a VII. r. vádlottat és a szervezet akadálytalanul tovább folytatta a működését.

[228] Ami pedig a szervezet célját, nevezetesen az ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetését illeti, utalni kell rá, hogy e körben az elkövetőnek a büntetési tételekkel tisztában lennie nem kell, de a bűnösségi elvből következően a tudatának át kell fognia azt, hogy a bünszervezet célja súlyos bűncselekmények elkövetése. A vádlottak tudata azt kétségtelenül átfogta, hogy a cél a minél több profit megszerzése és ennek folyamányaként a minél több bűncselekmény elkövetése, melyek jelen esetben egyetlen bűncselekmény törvényi egységébe olvadtak, azonban ez, csakúgy az üzletszerűséghez hasonlóan a bünszervezet megállapításának nem képezte akadályát, azok egyébként külön-külön is ötévi szabadságvesztéssel büntethető bűncselekmények lettek volna. A rendelkezésre álló adatok alapján a vádlottak valamennyien

kétséget kizáróan e körülménybe belenyugodva cselekedtek, így a bűnszervezet ezen ismérve is megállapítható volt az esetükben.

[229] Az I., II., III., IV. és V. r. vádlottak vonatkozásában a bűnszervezetben történt elkövetés megállapítása meghatározta az alkalmazott Btk-t is. Ennek megválasztása során az elsőfokú bíróság helyes érveléssel döntötte el, hogy a vádlottak esetében az elkövetéskori anyagi jogszabály a meghatározó.

[230] Akárcsak Terhelt7 VII. r. vádlott esetében is, akinek vonatkozásában a törvényszék igen részletesen kifejtette a [207] bekezdésben, hogy miért kellett felismernie a bűnszervezet működésének tárgyi feltételeit és azt is, hogy a tudata miatt fogta át azt, hogy egy bűnszervezethez fordul bűnelkövetés érdekében, érveivel a másodfokú maradéktalanul egyetértett.

[231] A törvényszék által megállapított büntetést meghatározó tényezők ezen túlmenően kiegészítésre szorulnak az alábbiakkal:

[232] Valamennyi vádlott esetében további enyhítő körülmény a törvényszék által figyelembe vett igen jelentős időmúláson túlmenően az elsőfokú ítélet keltétől a másodfokú határozat meghozataláig eltelt másfél éves időtartam, mely a vádlottaknak nem volt felróható. Terhelt4 IV. r. vádlott esetében a javára szól továbbá, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, melyet az elsőfokú bíróság elmulasztott feltüntetni és ezáltal értékelni is, valamint a bűnsegédi elkövetői magatartás. Terhelt5 V. r. vádlott bűnügyi nyilvántartásban feltüntetett adatai tükrében mellőzni kellett az előéletére vonatkozó tények közül a korábbi büntetései feltüntetését, mely egyúttal azt is eredményezte, hogy büntetlen előéletűnek kell tekinteni, mely ugyancsak a javára szól, csakúgy, mint a bűnrészességi elkövetői alakzat.

[233] Ugyancsak valamennyi érintett vádlott vonatkozásában mellőzte a másodfokú bíróság a költségvetést károsító bűncselekmények rendkívüli, országos elszaporodottságára utalást, mert e körülmény sem az ügyészség, sem a törvényszék által statisztikai adatokkal nem került alátámasztásra. A III. r. vádlott vonatkozásában pedig a terhére kellett értékelni még a közbizalom elleni bűncselekmény folytatólagos elkövetését.

[234] A büntetlen előéletű I., II., III., IV., V., és VII. r. vádlottak ellen a jelen ügy tárgyát képező bűncselekmények elkövetése óta újabb büntetőeljárás nem indult. A jelentős időmúlás a vádlottaknak nem róható fel, még az V. r. vádlottnak sem, mert nem az ő eljárástól történt távolmaradása okozta azt, ellene ugyanis már a nyomozati szakban elfogatóparancs került kibocsátásra és távollétében került sor a vádemelésre, melynek időpontja 2016. szeptember 21. napja. A terhelték a családi és egzisztenciális körülményeiket időközben rendezték, jövedelemmel, bejelentett munkahellyel rendelkeznek. Az I., III. és IV. r. vádlottak kiskorú, vagy nagykorú, de még tanuló gyermekek tartásáról gondoskodnak, a II. r. vádlott új családot alapított és feleségével most várják első gyermeküket. Az I. r. vádlott egyesületben asztaliteniszezik és gyerekeket oktat e sportágra. E körülményekből is az látszik, hogy e vádlottak igyekeznek jogkövető magatartást folytatni, a korábbi életmódjukkal felhagytak. Bár az V. r. vádlott jelenlegi életkörülményeiről információk nem állnak rendelkezésre, de arra sem lehet következtetést levonni, hogy bűnözésből tartaná fenn magát, abból, hogy idegenrendészeti eljárás folyt vagy folyik ellene.

[235] Az is kétségtelen -a VII. r. vádlott kivételével-, hogy a vádlottak által elkövetett bűncselekmények jellege bűnözői életvitelre utalt, mely a személyükben rejlő társadalomra veszélyességet is növelte, azonban e körülmény az elbírálás idejére már nem állt fenn, hiszen a vádlottak a fentebb részletezett módon életmódot változtattak.

[236] Mindezen tényezőket egybevetve, figyelemmel a tetemes időmúlásra is, mely a vádlottaktól függetlenül az eljárás elhúzódását is eredményezte, s melyet tovább növelt az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetése és a másodfokú döntés közötti másfél év is, az ítéltábla lehetőséget látott az I., II., III., IV. és V. r. vádlottak vonatkozásában a közöttük felállított belső arányosságot is megtartva, a kiszabott szabadságvesztés büntetések enyhítésére. A szabadságvesztés tartamát az I. r. vádlott esetében 3 év, a II. r. vádlott esetében 2 év 6 hónap, a III. r. vádlott esetében 2 év, a IV. r. vádlott esetében 1 év 6 hónap és az V. r. vádlott esetében 1 év börtönbüntetésben állapította meg. Az I., II. és III. r. vádlottak büntetésének enyhítésére a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával került sor, mint ahogy erre a törvényszék is utalt annak kiszabásakor, míg a IV. és V. r. vádlott tekintetében a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése volt a döntés jogalapja, figyelemmel a bűnsegélyre. A fenti, javukra szolgáló körülmények ugyanis alapot adtak az I., II. és III. r. vádlott vonatkozásában az egyszeri, illetve a IV. és V. r. vádlott esetében a kettős leszállás lehetőségének kihasználására és ekként enyhébb büntetés kiszabására. Figyelemmel arra, hogy a büntetésének megváltoztatása miatt a IV. r. vádlottal szemben –hasonlóan az V. r. vádlotthoz- alkalmazott szabadságvesztés büntetés mértéke a két évet nem érte el, annak végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön lenne, de betegségeire, egészségi állapotára figyelemmel azt a másodfokú bíróság fogház fokozatban állapította meg, melyre a Btk. 35. § (2) bekezdése lehetőséget biztosított. Az I., II. és III. r. vádlott tekintetében a büntetés végrehajtási fokozata ugyancsak eggyel enyhébben, börtön fokozatban került rögzítésre, melynek jogalapját szintén a Btk. 35. § (2) bekezdése képezte.

[237] Az elsőfokú bíróság helytállóan rendelkezett akkor, amikor Terhelt1 I. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt5 V. r. vádlottal, mint az érintett cégek vezetőivel szemben foglalkozástól eltiltás büntetést is alkalmazott, a tényállás alapján rögzíthető, hogy mindhárom vádlott a bűncselekményeket foglalkozása felhasználásával, szándékosan követte el, ezért a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján az eltiltás nem mellőzhető. Ez áll összhangban a 18/2007. számú BK véleménnyel, mely kimondja, hogy a "foglalkozásának felhasználásával" kitétlen azt az esetet kell érteni, amikor a foglalkozás nyújtotta lehetőség közvetlen kihasználásával kerül sor a szándékos bűncselekmény elkövetésére, vagyis amikor a foglalkozás tulajdonképpen eszköze a bűncselekmény elkövetésének, más szóval az elkövető a foglalkozás által adott lehetőséget vagy alkalmat közvetlenül kihasználta. A Btk. 54. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a terhükön megállapított bűncselekmények súlyához igazodó mértékű foglalkozástól eltiltással a másodfokú bíróság is egyetértett.

[238] A közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazását és annak tartamát is megfelelőnek találta az ítéltábla, azok mértéke a főbüntetés tartamának megváltoztatására figyelemmel sem eltúlzott.

[239] Az elsőfokú bíróság az I., II., III., IV. és V. r. vádlottak esetében a terhükön megállapított költségvetési csalás büntette minősítése körében tüntette fel a bűnszervezetben

történt elkövetést, mely megállapítást a másodfokú bíróság e helyen mellőzi, ugyanis az büntetés kiszabását meghatározó és nem minősítést befolyásoló körülmény, ugyanakkor erre figyelemmel a halmazati büntetést velük, mint bűnszervezetben elkövetőkkel szemben tekintette kiszabottnak.

[240] A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történt kizárás is törvényes, a bűnszervezetben történt elkövetésre figyelemmel.

[241] A VII. r. vádlott esetében a másodfokú bíróság az alkalmazott büntetést a javára szóló körülmények túlsúlyára figyelemmel ugyancsak eltúlzottnak találta és azt a Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontjában és a (3) bekezdésében rögzített szabályozás értelmében a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott pénzbüntetésre változtatta. A pénzbüntetés napi tételszámát a terhén megállapított bűncselekmény tárgyi súlyához mérten 300 napban, az egy napi tétel összegét pedig a vádlott jövedelmi viszonyaihoz igazodóan 1.500 forintban állapította meg, és arra a Btk. 50. § (4) bekezdése alapján 10 havi részletfizetést engedélyezett, mert annak egy összegben történő teljesítése a VII. r. vádlott jövedelme alapján nem mutatkozik valószínűnek, az erre való kötelezés pedig a VII. r. vádlottat a büntetés célján túlmutató hátrányos helyzetbe hozná. A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén a Btk. 51. § (1) bekezdése alapján szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[242] Kétségtelen, hogy az I., II., III., IV. és V. r. vádlottak a bűncselekményeket haszonszerzés céljából követték el, és jelenleg ugyan az V. r. vádlott kivételével megfelelő jövedelemmel is rendelkeznek, mely alapot adhatna a Btk. 50. § (2) bekezdésének alkalmazására, pénzbüntetés kiszabására, de nem hagyható figyelmen kívül az, hogy mindnyájukkal szemben olyan végrehajtandó szabadságvesztést szabott ki a bíróság, melyet a Bv. tv. 37. § (1) bekezdés b) pontja alapján azonnal foganatba kell venni rajtuk, ennek révén pedig a jelenlegi jövedelemforrásuk megszűnik, így annak megfizetése nem őket, hanem családtagjaikat terhelné, mely ugyancsak nem törvényi cél, ezért e büntetési nemet nem alkalmazta velük szemben a másodfokú bíróság.

[243] Mindezek alapján az enyhítés érdekében előterjesztett védelmi fellebbezések az I., II., III., IV., V. és VII. r. vádlottak vonatkozásában megalapozottak voltak, értelemszerűen a súlyosítás érdekében bejelentett ügyési fellebbezés nem foghatott helyt.

[244] A törvényszék vagyoneklobzás tárgyában hozott rendelkezései törvényesek, azok kiegészítést nem igényeltek, mindössze annyi pontosításra szorultak, hogy az egyéb érdekelt11-vel, a egyéb érdekelt10-vel és az egyéb érdekelt9-vel szemben elrendelt vagyoneklobzás tárgyát képező pénzösszegek esetében feltüntette az ítéltábla az ezeket kezelő bankszámlák adatait.

[245] Az indokolás [231] bekezdésében pedig helyesbítette a rendelkező résznek megfelelően a lefoglalt USD összegét, mely 131.500 forintnak megfelelő volt.

[246] A II. r. vádlottól lefoglalt 11 millió forint tekintetében is helytálló döntést hozott a törvényszék, amikor azt vagyoneklobzás alá vonta. Helyesen hivatkozott e körben a Btk. 74. § (1) bekezdés b) pontjára és a (4) bekezdés a) pontjára. E szabályozás abból indul ki, hogy a

szervezett bűnözés elleni küzdelem egyik leghatékonyabb eszköze a bűnszervezetek megfosztása a vagyoni alapjuktól, ezért általános szabályként a Btk. előírja, hogy vagyonekobbzást kell elrendelni arra a vagyona, amelyet az elkövető a bűnszervezetben való részvétele ideje alatt szerzett. Nem lehet azonban elrendelni arra a vagyona, amelynek törvényes eredete bizonyított. A törvény tartalmazza a bizonyítási teher megfordítására vonatkozó szabályt is, mely szerint az ellenkező bizonyításáig vagyonekobbzás alá eső vagyonnak kell tekinteni a bűnszervezetben való részvétel ideje alatt szerzett valamennyi vagyont. Ebből következik, hogy a bizonyítás sikertelenségének kockázatát a terhelt viseli, azaz amennyiben az ilyen vagyon törvényes eredete kétséges; nem egyértelmű, hogy a vagyont nem a bűnszervezetben való részvétel ideje alatt, törvényes úton szerezték, a vagyonekobbzást el kell rendelni. A bírósági eljárás során sem a II. r. vádlott, sem a védője olyan bizonyítást nem ajánlott fel, mely megdöntötte volna ezt a törvényi vélelmet, a nyomozati szakban becsatolt nyilatkozat pedig önmagában nem volt alkalmas arra, hogy azt bizonyítsa, hogy a lefoglalt pénzösszeg nem a II. r. vádlott, hanem a párja édesapjának a tulajdonát képezte és csak megőrzésre volt a II. r. vádlottnál.

[247] Az elsőfokú bíróságnak a lefoglalt bűnjelek kiadásáról történt rendelkezései, figyelemmel arra, hogy a másodfokú bírósági eljárásban beszerzett cégmásolatok alapján a kiadás jogosultjaként feltüntetett cégek nagyrészt már nem léteznek, a cégnyilvántartásból törlésre kerültek, változtatásra szorultak. A másodfokú bíróság a lefoglalás megszüntetése mellett az érintett bűnjelek, így a bűnjeljegyzék 13. sorszáma alatti okiratok, a 14. sorszáma alatti bélyegző, a 34. sorszáma alatti további bélyegzők, és a 81. és 83. sorszáma alatti külső winchesterek iratok közötti kezelését rendelte el a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Ugyanakkor észlelte, hogy a bűnjeljegyzék 71-75. sorszáma alatti bűnjelek tekintetében kétszer hozott a törvényszék rendelkezést, melyek közül a egyéb érdekelt18. jogutódja, az egyéb érdekelt17. részére történő kiadás helytálló volt, az ezen túlmenő ismételt, ugyanazon bűnjelekre vonatkozó rendelkezés, a egyéb érdekelt18. részére történő kiadás pedig szükségtelen volt, ezért annak mellőzésére került sor.

[248] Az elsőfokú bíróság bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezése az ügy iratai alapján hiányosságban szenvedett. A törvényszék által a költségjegyzékben feltüntetettek szerint megállapított bűnügyi költség összege és az annak viselésére a vádlottakat kötelező döntés ugyan helytálló volt, azonban az is rögzíthető, hogy az igazságügyi könyvszakértő díjával kapcsolatban felmerült díjakat, bár azt megállapította (2018. április 30. napján kelt 84. számú végzésével 348.091 forintot, a 2020. március 30. napján kelt 185. számú végzésével 146.161 forintot), a költségjegyzékben nem tüntette fel és így viselésükről sem rendelkezett. A másodfokú bíróság e díjak együttes összegét figyelembe véve megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban további 494.252 forint bűnügyi költség merült fel, melyet az I., II., III., IV., V. és VII. r. vádlottak egyetemlegesen kötelesek viselni a Be. 574. § (1) és (4) bekezdése alapján.

[249] Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költségről pedig a hatályon kívül helyezés folytán a megismételt eljárásban kell új rendelkezést hozni.

[250] A fentebb rögzített indokok alapján Terhelt6 VI. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, mert az ügyben kizárt védő járt

el, ekként a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. Az eljárást a tárgyalási szaktól kell megismételni, melyben a VI. r. vádlott védelmét a másodfokú eljárásban kirendelt védő látja el. A VI. r. vádlott tekintetében, az őt érintő körben a bizonyítási eljárást – immár védő közreműködése mellett – teljes körűen meg kell ismételni, lehetőséget adva a védőnek arra, hogy eljárási jogait maradéktalanul gyakorolhassa. Az így lefolytatott bizonyítási eljárás alapján lesz abban a helyzetben az elsőfokú bíróság, hogy a VI.r. vádlott tekintetében ügydöntő határozatot hozhasson.

[251] Ezen túlmenően az ítéltábla - a Be. 599. § (1) bekezdés szerint nyilvános ülésen eljárva - a Be. 606. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. és Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatta, míg egyéb, törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta azzal, hogy pontosította Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlott vonatkozásában a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontjában írt utaló szabályra figyelemmel – a Be. 184. § (2) bekezdésében meghatározott személyi adatokat.

[252] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján megállapította a másodfokú eljárás során Terhelt5 V. r. vádlott kirendelt védőjének díjaként felmerült bünyügyi költséget és annak viseléséről a Be. 613. § (2) bekezdés a) pontja alapján akként döntött, hogy azt állam viseli, mert e védő fellebbezése az enyhítés tekintetében eredményes volt.

[253] Terhelt6 VI. r. vádlott esetében a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében szintén megállapította a másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült bünyügyi költséget, annak viseléséről azonban a hatályon kívül helyező rendelkezésre figyelemmel nem rendelkezett, arról a megismételt eljárás során kell döntést hozni.

[254] A másodfokú bíróság ítéletének az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben a Be. 627. § (1) bekezdés a) pontja alapján fellebbezésnek van helye, melynek jogosultsági körét a Be. 627. § (3) bekezdése határozza meg. A VI. r. vádlott védője a jogorvoslat kérdésében a nyilvános ülésen a másodfokú határozat vonatkozásában jognyilatkozatot tett, azt tudomásul vette, míg a nyilvános ülésen jelen nem lévő ügyész és Terhelt6 VI. r. vádlott élhetnek a fellebbezés jogával, amelyet a Kúriához címzetten, a Fővárosi Ítéltáblához kell benyújtani.

[255] A Fővárosi Ítéltábla ítélete elleni további fellebbezést a Be. 615. § (1) és (2) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2022. május 4. napján

dr. Szalai Géza s.k.

dr. Bíró Emese s.k.

Radnainé dr. Solymosi Viktória s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2020. december 15. napján kelt 19.B.1341/2016/200. számú ítélete Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r., Terhelt5 V. r. és Terhelt7 VII. r. vádlottakkal szemben a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.95/2021/51. számú ítéletével 2022. május 4. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2022. május 4. napján

dr. Szalai Géza s.k.

a tanács elnöke